

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

24 מרץ 2011

ת"צ 46979-03-11 אלפונטה נ' מי כרמל
בע"מ

אישור פתיחת תיק

مصادقة على تسجيل قضية

ניתן אישור כי ביום (נُصادق بهذا بأنه في يوم) 24 מרץ 2011 בשעה (الساعة) 12:57 נפתח בבית משפט זה (سجلت في المحكمة قضية تحمل الرقم) ת"צ 46979-03-11 אלפונטה נ' מי כרמל בע"מ.

יש להמציא את כתב הטענות הפותח לבעלי הדין שכנגד, בתוך 5 ימים, בדואר רשום עם אישור מסירה, אלא אם כן הורה בית המשפט אחרת.

عليك تسليم لائحة الأذعاء للطرف الآخر خلال 5 أيام بالبريد المُسجل مع وصل تبليغ إلا إذا أمرت المحكمة غير ذلك.

פסקי דין והחלטות מתפרסמים באתר האינטרנט של מערכת בתי המשפט בכתובת www.court.gov.il

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

24/03/2011

ת"צ 46979-03-11 אלפונטה נ' מי כרמל
בע"מ

מספר בקשה (رقم الطلب): 1
טלפון מרכז מידע: 077-2703333

אישור על פתיחת בקשה
مُصادقة على تسجيل طلب

ניתן אישור כי ביום (نُصادق بهذا أنه في يوم) 24 מרץ 2011 בשעה (بالساعة) 13:00 הוגשה בקשה מסוג (قُدّم طلب من نوع): אישור תובענה כתובענה ייצוגית בקשה של תובע 1 אישור תובענה כתובענה ייצוגית (بقضية) ת"צ 46979-03-11 אלפונטה נ' מי כרמל בע"מ.

מספר הבקשה הוא (رقم الطلب هو): 1.

בכל פנייה לבית המשפט בנוגע לבקשה זו, יש לציין את מספר הבקשה.
كل مراجعة للمحكمة المتعلقة في الطلب عليك أن تذكر رقم الطلب.

בעניין:

1. ערן אלפונטה, ת"ז 24571754
 2. איתמר פורת, ת"ז 038597605
 3. עינת אוחנה צימבלר, ת"ז 032867632
- ע"י ב"כ עוה"ד ניר מילשטיין ו/או נועם מחלב ו/או אח' ממשרד שניצר, גוטליב, סאמט ושות', עו"ד רחוב מנחם בגין 7 (בית "גיבור ספורט"), רמת גן, מיקוד 52681 טל': 03-6113000 ; פקס': 03-6113001

המבקשים – התובעים ;

- נ ג ד -

1. מי כרמל בע"מ, ח"פ 513531046 רחוב ביאליק 3 חיפה, ת"ד 4455, מיקוד 33112
2. מי אביבים 2010 בע"מ, ח"פ 514374099 רחוב פילון 5 תל אביב-יפו, מיקוד 64518
3. מי גבעתיים – מפעלי מים וביוב בע"מ, ח"פ 514417781 רחוב כורזין 1 גבעתיים, מיקוד 53583

המשיבות – הנתבעות ;

בקשה לאישור תובענה כייצוגית

בית המשפט הנכבד מתבקש בזאת להפעיל את סמכותו מכוח חוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006 (להלן: "חוק תובענות ייצוגיות"), ולאשר את התובענה המצ"ב לבקשה זו כתובענה ייצוגית (להלן: "הבקשה").

כמו כן, בית המשפט הנכבד מתבקש להשית על המשיבות את הוצאותיהם הריאליות של המבקשים בגין הבקשה, בתוספת שכ"ט עו"ד ומע"מ כדין, ובתוספת ריבית והפרשי הצמדה כדין עד מועד התשלום בפועל.

ואלו נימוקי הבקשה:

פתח דבר

1. בקשה זו עניינה גביית כספים שערורייתית מהציבור הרחב בגין שירות שהוא אינו מקבל.
2. על פי הוראת סעיף 3(ג) לכללי תאגידי מים וביוב (חישוב עלות שירותי מים וביוב והקמת מערכת מים או ביוב), תש"ע-2009 (להלן: "כללי תאגידי מים וביוב"), אשר נכנסו לתוקפם בחודש ינואר 2010, ובשונה מהמצב החקיקתי ששרר קודם להתקנתם – מים הנצרכים על ידי אזרחי ישראל לטובת "השקאת גינות" ומחלחלים לאדמה (ולא לביוב), חייבים ב"אגרת ביוב" (כמשמעותה בעבר בחוק הרשויות המקומיות (ביוב), תשכ"ב-1962) (להלן: "חוק הרשויות המקומיות").
- למרבה האבסורד, חיוב היתר כאמור – של אגרה שאין בצידה כל שירות – "שמור" אך ורק לתושבים אשר למרבה צערם הוקם באזור מגוריהם תאגיד מים.
3. כפי שיפורט להלן בהרחבה, מדובר בהוראה שהינה, בין השאר, בלתי חוקתית, העומדת בניגוד להוראות חוק יסוד כבוד אדם וחירותו, ובהתאם מתחייב להורות כי על המשיבות להשיב למבקשים את "אגרת הביוב" שנגבתה מכוחה – כל זאת, בין היתר, נוכח כל אחד ואחד מהטעמים המפורטים דלקמן (ולא כל שכן נוכח משקלם המצטבר):

- 3.1. הן משום שהוראה זו הותקנה ללא הסמכה מפורשת בחוק תאגידי מים וביוב, תשס"א-2001 (להלן: "חוק תאגידי מים וביוב");
- 3.2. הן משום שאין בצד הוראה זו כל "תכלית ראויה";
- 3.3. הן משום שהיא פוגעת בקניינם של המבקשים "במידה העולה על הנדרש";
- 3.4. והן משום שהוראה זו יוצרת הפליה פסולה.

4. כמובן שהעשרת הקופה של הנתבעות על ידי גביית אגרה שאין כנגדה כל שירות – אינה יכולה להיות תכלית ראויה, ובוודאי שהיא פוגעת בקניינם של התובעים במידה העולה על הנדרש.
5. דברים אלו מתחייבים כשלעצמם ומקבלים משנה תוקף נוכח העלאת תעריפי המים אשר נכפתה לאחרונה על אזרחי מדינת ישראל, ואשר ממילא ייקרה בשיעורים של עשרות אחוזים את עלות הצריכה של מוצר בסיסי זה בלעדיו אין.

העתק פרק 7 ("תאגידי מים וביוב"), מתוך ה"דוח שנתי 2010" של מכון המחקר "ון ליר", בעניין זה, רצ"ב ומסומן א'.

זהות הצדדים

6. התובע 1 הינו תושב חיפה.
7. התובע 2 הינו תושב תל אביב-יפו.
8. התובעת 3 הינה תושבת גבעתיים.
9. הנתבעות הינן חברות בע"מ אשר הוקמו מכוח חוק תאגידי מים וביוב במטרה לספק שירותי מים וביוב ברשויות המקומיות המנויות בסעיפים 6-8 לעיל (בהתאמה).

הפן העובדתי

10. עד לאחרונה שירותי מים וביוב סופקו על ידי הרשויות המקומיות השונות בישראל – זאת מכוח חוק הרשויות המקומיות.
11. בשנת 2001 נכנס לתוקפו חוק תאגידי מים וביוב אשר חייב את כלל הרשויות המקומיות בישראל לפעול בתוך פרק זמן של 3 שנים להקמת חברות "למתן שירותי מים וביוב" (שם בסעיף 3).
12. כיום פעילות בישראל למעלה מ-50 חברות המספקות שירותי מים וביוב לתושביהן של כ-130 רשויות מקומיות.
13. הרשויות המקומיות אשר לא פעלו להקמת חברות למתן שירותי מים וביוב ממשיות לספק לתושביהן שירותים אלו.¹
14. בעבר, עד סוף שנת 2009, בגין מים אשר נצרכו לטובת "השקאת גינות" – לא נגבתה (או שלא הייתה אמורה להיגבה) "אגרת ביוב".
15. מבחינה טכנית, מים שנצרכו כ"עריכת מים משותפת"² (כהגדרתה בכללי המים (תעריפי מים שמספקים ספקים מקומיים), תשנ"ד-1994) – היו פטורים מתשלום של "אגרת ביוב".

□

¹ המידע לקוח מאתר האינטרנט של רשות המים (www.water.gov.il) "עד היום הוקמו כ-50 תאגידי מים וביוב עירוניים המשרתים כ-6 מיליון אזרחים בכ-130 רשויות מקומיות (מתוך 184 רשויות המחויבות בתאגוד על פי חוק...".

16. מבחינה נורמטיבית מתווה זה הוסדר, כדלקמן:

16.1. בהוראת סעיף 37 (א) לחוק הרשויות המקומיות, אשר בוטלה במסגרת תיקון משנת תשס"ט-2009, ואשר קבעה, כך:

"רשות מקומית, תטיל בחוק עזר, על המחזיקים בנכסים המחוברים לביוב אגרה לכיסוי הוצאות החזקת הביוב שלה³ (להלן: "אגרת ביוב"); ואם לא נקבע שיעורו של ההיטל, רשאית היא לכלול בהוצאות החזקה גם את ההוצאות להתקנת הביוב."

16.2. ובהוראות שונות בחוקי עזר שונים של רשויות מקומיות שונות – כגון הוראת סעיף 3 לחוק העזר לחיפה (אגרת ביוב), תשל"ו-1975, הקובעת, כך:

"על אף האמור בסעיף 2 לא תובא בחשבון בחישוב האגרה כמות מים שלא הוזרמה לרשת הביוב של העירייה והשתמשו בה להנחת דעתו של המהנדס לאחת המטרות האלה:

(1) השקאת גינות;

(2) צרכי תעשייה או מלאכה, אם מים אלה אינם מוזרמים למערכת ביוב ציבורית."

העתק חוק העזר כאמור, רצ"ב ומסומן ב'.

17. ההיגיון הטמון במתווה הנ"ל ברור – מים אשר נצרכים לטובת "השקאת גינות" אינם מוזרמים למערכת הביוב אלא מחלחלים לאדמה, לא ניתנים בגינים שירותי ביוב, וככאלו אין לגבות בגינים "אגרת ביוב".

18. כאמור לעיל, בחודש ינואר 2010 נכנסו לתוקפם כללי תאגידי מים וביוב – מכוחם, ובניגוד למצב החקיקתי ששרר בעבר, כיום גם מים אשר מיועדים ל"השקאת גינות", ואשר מטבע הדברים אינם מוזרמים למערכת הביוב אלא מחלחלים לאדמה, חייבים ב"אגרת ביוב".

19. גביית "אגרת ביוב" כאמור, היינו: גם ביחס למים אשר מיועדים ל"השקאת גינות", מתבצעת מכוח הוראת סעיף 3(ג) לכללי תאגידי מים וביוב (אשר נכנסו לתוקפם בחודש ינואר 2010), הקובעת, כך:

"חיוב בעד שירותי ביוב יהיה לפי כמות מים במטרים מעוקבים (מ"ק) שנצרכו בפועל, למעט מים לגינון ציבורי או למטרת חקלאות."

הפן המשפטי – גביית "אגרת ביוב" בגין מים ל"השקאת גינות" אינה חוקתית

כללי

20. הוראת סעיף 3 לחוק יסוד כבוד אדם וחירותו, קובעת, כך:

"3. שמירה על הקנין

אין פוגעים בקנינו של אדם."

² "הפרש הקריא של מד המים הדאשי של הנכס, המותקן בגבול הנכס, ושל כלל הקריאים של מדי המים של כל יחידות הדיור או צרכני המים בנכס, הכל בהתאם לענין, לרבות מים לחימום, מים חמים, מים לגינון נוי ומים לכל שימוש אחר בנכס." ³ אלא אם נאמר אחרת כל ההדגשות בבקשה זו הוספו – הח"מ.

21. והוראת סעיף 8 לחוק יסוד כבוד אדם וחירותו, קובעת, כך:

"8. פגיעה בזכויות [תיקון: תשנ"ד]

אין פוגעים בזכויות שלפי חוק-יסוד זה אלא בחוק ההולם את ערכיה של מדינת ישראל, שנועד לתכלית ראויה, ובמידה שאינה עולה על הנדרש או לפי חוק כאמור מכוח הסמכה מפורשת בו."

22. המבקשים יטענו, כי הוראת סעיף 3(ג) לכללי תאגידי מים וביוב, הינה, בין השאר, הוראה בלתי חוקתית העומדת בניגוד להוראות חוק יסוד כבוד אדם וחירותו, ובהתאם מתחייב להורות כי על המשיבות להשיב למבקשים את "אגרת הביוב" שנגבתה מכוחה – כל זאת, בין היתר, נוכח כל אחד ואחד מהטעמים המפורטים דלקמן (ולא כל שכן נוכח משקלם המצטבר):

22.1. הן משום שהוראה זו הותקנה ללא הסמכה מפורשת בחוק תאגידי מים וביוב;

22.2. הן משום שאין בצד הוראה זו כל "תכלית ראויה";

22.3. הן משום שהוראה זו פוגעת בקניינם של המבקשים "במידה העולה על הנדרש";

22.4. והן משום שהוראה זו יוצרת הפליה פסולה.

הפגיעה בקניינם של המבקשים אינה מכוח הסמכה מפורשת בחוק תאגידי מים וביוב

23. עיון בחוק תאגידי מים וביוב מלמד, כי הוא אינו כולל כל הוראה המסמיכה את "מועצת הרשות"⁴ להתקין כללים בדבר גביית "אגרת ביוב" בגין מים המיועדים ל"השקאת גינות", אשר אינם מוזרמים למערכת הביוב (במובחן מקביעת כללים בדבר חישוב עלות אגרת הביוב בהתאם להוראת סעיף 101 לחוק תאגידי מים וביוב).

24. למעשה, הוראת סעיף 102(ב) לחוק תאגידי מים וביוב – מורה על היפוכו של דבר – כדלקמן:

"התעריפים בעד שירותי המים ובעד שירותי הביוב ייקבעו בהתאם לעלות אספקת השירותים, בהתבסס על הכללים שנקבעו לפי סעיף 101(א); כל מחיר ישקף, ככל האפשר, את עלות השירות שלו הוא נקבע."

25. ראה בעניין זה גם את האמור בעמוד 11, סעיף 3.1 לדו"ח רשות המים "הרפורמה בתעריפי המים והביוב" מחדש ינואר 2010:

"סעיפים 101-103 לחוק [חוק תאגידי מים וביוב – הח"מ] קובעים את העקרונות לחישוב התעריפים.

העיקרון המרכזי שנקבע בחוק הוא כי התעריפים יקבעו בהתבסס על העלות הריאלית של שירותי המים והביוב המסופקים על ידי התאגיד, בהתבסס על עיקרון העלות המוכרת, לרבות שיעור תשואה נאות על ההון.

המשמעות היא שכל תעריף ישקף, ככל האפשר, את עלות השירות בגינו הוא נקבע."

העתק הדו"ח כאמור, רצ"ב ומסומן ג'.

26. פועל יוצא מהאמור, הפגיעה בקניינם של המבקשים על דרך הוראת סעיף 3(ג) לכללי תאגידי מים וביוב (המהווה "חקיקת משנה"), ללא כל הסמכה מפורשת בחוק תאגידי מים וביוב (המהווה "חקיקה ראשית"), עומדת בניגוד להוראת סעיף 8 לחוק יסוד כבוד אדם וחירותו.

□

⁴ כהגדרתה בחוק המים, תשי"ט-1959.

27. ראה למשל בעניין זה :

27.1. בג"ץ 3267/97, רובינשטיין נ' שר הבטחון, פ"ד נב(5) 481 (1998) :

"ה"כלל [ה]בסיסי של המשפט הציבורי בישראל קובע, כי מקום שפעולת שלטון מעוגנת בתקנה או בהוראת מינהל, מן הראוי הוא כי המדיניות הכללית ואמות-המידה העקרוניות המונחות ביסוד הפעולה יעוגנו בחקיקה ראשית שמכוחה הותקנה התקנה או נעשתה הוראת המינהל.

בלשון 'טכנית' יותר קובע הכלל הבסיסי, כי 'הסדרים ראשוניים' הקובעים את המדיניות הכללית ואת העקרונות המנחים - צריכים להיקבע בחוק של הכנסת ואילו התקנות או הוראות המינהל צריכות לקבוע אך 'הסדרים משניים'."

27.2. בג"ץ 5936/97, לם נ' מנכ"ל משרד החינוך התרבות והספורט, פ"ד נג(4) 673,684 ב, 1999 :

"פגיעה בזכויות האדם, אפילו היא מקדמת את ערכיה של המדינה, אפילו היא לתכלית ראויה, ואפילו היא שלא מעבר למידה הדרושה - צריכה להיקבע בחוק הקובע את ההסדרים הראשוניים ואין להסתפק בהסמכתה הפורמאלית של הרשות המבצעת למעשי חקיקה."

"תכלית ראויה" / "במידה העולה על הנדרש"

28. מבלי לגרוע מהאמור לעיל, לא ייתכן כל חולק, כי אין בצידה של הוראת סעיף 3(ג) לכללי תאגידי מים וביוב כל "תכלית ראויה"; וכי הפגיעה בקניינם של המבקשים מכוחה הינה "במידה העולה על הנדרש" - שכן, המבקשים נדרשים לשאת בתשלום אגרה אשר אין כנגדה כל שירות !!!

29. הדבר משול לגביית תשלום בגין צריכת מים או חשמל - על אף שבפועל לא נצרכו מים או חשמל - ודומה שאין צורך להכביר מילים באשר לאבסורד ש"במנגנון" זה.

30. כמובן שהעשרת הקופה של המשיבות על ידי גביית אגרה שאין כנגדה כל שירות - אינה יכולה להוות תכלית ראויה, ובוודאי שהיא פוגעת בקניינם של המבקשים במידה העולה על הנדרש.

31. ראה למשל בעניין זה :

31.1. ת"מ 106/08, יהודה רסלר חברת עורכי דין נ' עיריית תל אביב-יפו ואח' (פורסם במאגר "נבו") (להלן: "עניין רסלר") - שם נדון מקרה בעל נסיבות דומות לאלה דנן :

"חוקיות התניית הפטור והתנייתו בהצהרה בכתב"

סעיף 10 לחוק העזר של העירייה קובע, בסיפא שלו, כך: "לענין זה "מים לגינון נוי" כמשמעותם ועל-פי הכללים שנקבעו לגביהם בתקנות המים (תעריפים למים ברשויות המקומיות), תשנ"ד-1994 - בכמות שלא תעלה על המכסה המרבית המוקצבת למחזיק" (ההדגשה שלי - מ' א' ג').

הוראה זו מצמצמת את ההגדרה של "מים לגינון נוי", כך שרק המכסה המרבית המוקצבת למחזיק בכללי המים תחשב כ"מים לגינון נוי".

...

קריאה משותפת של סעיף 10 לחוק העזר של העירייה ושל סעיף 4 לכללי המים מעלה כי המצב המשפטי בנוגע לחיוב באגרת ביוב בעיר תל אביב הינו כדלקמן.

"מים לגינון נוי" פטורים מאגרת ביוב.

ואולם, "מים לגינון נוי" הם מים שכמותם מוגבלת במכסה.

מכסת המים לגינון נוי נקבעת על פי גודל הגינה המושקית בפועל, על פי דיווח בכתב של המחזיק בנכס.

כוונת חוק העזר של העירייה הייתה להתייחס לבתים או דירות בבעלות דייר שלהם צמודה גינה.

כאמור, במקרים אלו אין לעירייה כל דרך מעשית לדעת באיזו כמות מים השתמש הצרכן לצרכי גינון.

לפיכך, ככל שמדובר בבתיים פרטיים יש הגיון בקביעת מכסה ובדרישה לדיווח של הצרכן.

ואכן, בעניינים אלו מפנה חוק העזר לכללי המים.

ואולם, יש להדגיש כי העובדה שהמנגנון שנקבע בחוק העזר של העירייה לקביעת היקף הפטור מאגרת ביוב קושר בין מכסת המים לגינון ונוי שנקבעה בכללי המים, אין משמעותה כי הזכאות לפטור מאגרת ביוב הינה פועל יוצא של הזכאות להקצבת מים לגינון.

כאמור, אגרת הביוב נועדה לכיסוי הוצאות הקשורות במערכת הביוב.

על כן, בגין מים שמחלחלים לאדמה ולא מוזרמים למערכת הביוב אין אסמכתא חוקית כמו גם הצדקה מעשית לגבותה.

...

בהקשר זה יוער כי לאחר הגשת התביעה, ביום 10.7.08, בוטלה הקצבת המים לגינון במסגרת כללי המים (תעריפים למים ברשויות המקומיות) (תיקון מס' 2), התשס"ח-2008 (ק"ת 6689, בעמ' 1119).

במצב דברים זה, על הרשות לקבוע מנגנון אחר למתן הפטור מאגרת ביוב ביחס למים המשמשים לגינון.

שהרי, גם ללא קשר לקיומה של מכסה, מים שבפועל משתמשים בהם לגינון אינם מוזרמים למערכת הביוב ואין סמכות חוקית לחייב בגינם באגרת ביוב.

אי קביעת מנגנון חלופי למתן הפטור מאגרת ביוב, משמעותו ביטול של הפטור מאגרת ביוב בגין מים שאינם מוזרמים למערכת הביוב.

ביטול גורף של הפטור אינו סביר לאור הרציונל שביסוד הגבייה של אגרת הביוב."

31.2. עע"ם 777/08, הממונה על יחידת הסמך לעובדים זרים במשרד התעשייה, המסחר והתעסוקה נ' לשכת המסחר תל-אביב, התאחדות תאגידי כוח אדם זר בענף הבניין (פורסם במאגר "נבר"):

"לגופם של דברים, אגרה היא תשלום המוטל על-ידי רשות ציבורית בכפייה, בעבור שירות ספציפי שהרשות מעניקה לאזרח.

השירות לא יינתן אם האזרח לא ישלם, אך האזרח יכול להימנע מתשלום אם יוותר על השירות (אהרון נמדר דיני מיסים 30 (1985)).

האגרה נבדלת ממס טהור בכך שהיא משתלמת כתשלום חובה בזיקה לשירות מסוים, ונבדלת ממחיר טהור בכך ששיעורה אינו מותנה בערך השירות שעבורו היא ניתנת (ע"א 474/89 קריב נ' רשות השידור, פ"ד מו(3) 374, 376 (1992)).

המערערים יצרו מצב שאינו מתקבל על הדעת, בו הם מאלצים את התאגידיים לשלם עבור שירות שאין כל סיכוי שיסופק להם, מצב שבית-המשפט קמא היטיב לתארו בפרק השלישי לפסק-דינו.

טענת המערערים, לפיה האגרה נגבית עבור הטיפול בבקשה, ולא עבור ההיענות אליה, גם היא לא תוכל להתקבל.

שהרי מספר הבקשות היה יורד פלאים לו היה מתאפשר לכל תאגיד להגיש בקשות בהתאם למספר העובדים אותם הוא מעוניין להעסיק, ובהתאם הייתה פוחתת עלות הטיפול בהן."

הוראת סעיף 3(ג) לכללי תאגידי מיס וביוב יוצרת הפליה פסולה

32. על כל האמור יוסיפו ויטענו המבקשים, כי הוראת סעיף 3(ג) לכללי תאגידי מיס וביוב – מפלה את תושבי הרשויות המקומיות אשר פעלו להקמת חברות למתן שירותי מיס וביוב (כמתחייב על פי חוק תאגידי מיס וביוב), לעומת תושבי הרשויות המקומיות אשר לא פעלו להקמת חברות כאמור – שכן האחרונים אינם נדרשים לשלם "אגרת ביוב" בגין מיס המיועדים ל"השקאת גינות".

העתק חשבון מיס לדוגמא של תושב פולני של עיריית רמת-גן, המעיד כאמור, רצ"ב ומסומן ד'.

33. כאמור לעיל, כעולה מאתר האינטרנט של רשות המיס נכון להיום "הוקמו כ- 50 תאגידי מיס וביוב עירוניים המשרתים כ- 6 מליון אזרחים בכ-130 רשויות מקומיות (מתוך 184 רשויות המחויבות בתאגוד על פי חוק...".

במילים אחרות: נכון להיום כ- 6 מליון אזרחים מופלים לרעה לעומת שאר אזרחי מדינת ישראל – ללא כל טעם נראה לעין.

34. המדובר בטעם נוסף המחייב את המסקנה, כי הפגיעה בקניינם של המבקשים מכוח הוראת סעיף 3(ג) לכללי תאגידי מיס וביוב עומדת בניגוד להוראת סעיף 8 לחוק יסוד כבוד אדם וחירותו.

35. ראה למשל בעניין זה:

35.1. בג"ץ 4906/98, עמותת "עם חופשי" ואח' נ' משרד הבינוי והשיכון, פ"ד נד (2) 503, 518:

"ניתן, אפוא, לקבוע, כי גם בקשר להיקף הבניה בשיטת "מחיר למשתכן", ניתנה העדפה לעידוד הבניה ורכישת הדירות באלעד, אשר לא ניתנה בישובים אחרים המצויים באותו אזור, מבלי שניתנה הנמקה משכנעת למתן העדפה זו.

לסיכום, הוברר כי זכאי משרד הבינוי והשיכון הרוכשים דירות באלעד, נהנים "מהלוואת מקום" בשיעור ובתנאים שאינם ניתנים לרוכשי דירות אחרים באזור גיאוגרפי בו מצויה אלעד – מרכז הארץ.

הטבות אלה, הניתנות רק לזכאים הרוכשים דירות באלעד ואינן ניתנות לזכאים אחרים הרוכשים דירות על-פי פרוגרמות הבנייה של משרד הבינוי והשיכון במרכז הארץ, הן הטבות המבוססות על העדפה פסולה הפוגעת בשוויון.

35.2. בג"ץ 678/88, כפר ורדים נ' שר האוצר ואח', פ"ד מג (2) 501, 510.

"...על פי אותם נתונים עובדתיים שהיו ביסוד ההחלטה על כך ועל פי אותם קריטריונים, גם כפר ורדים זכאי להכרה.

אם לא ייעשה כן, יימצאו תושבי כפר ורדים מופלים לרעה ביחס לתושבי מעונה, וזאת ללא כל הצדקה או הסבר ענייניים סבירים.

באמצע את הקריטריונים של צה"ל לקביעת יישובי 'קו קדמי' שייכללו בתוספת לתקנות מס-הכנסה, הפך המשיב את אלה לקריטריונים הנראים לו סבירים וראויים, משמצא, שקריטריונים אלה, כפי שהופעלו לגבי מעונה, ראוי להפעילם גם לגבי כפר ורדים – אין מקום שלא להפעילם כד.

התקיימותם של התנאים נשוא חוק תובענות ייצוגיות

36. התנאים לאישורה של תובענה ייצוגיות מנויים בהוראות סעיפים 3, 4 ו-8 לחוק תובענות ייצוגיות.

37. לא ייתכן אפוא כל חולק, כי תנאים אלו מתקיימים בענייננו – כמפורט להלן:

37.1. סעיף 3 עוסק בסוגי התובענות שניתן להגיש בהן תובענה ייצוגית, וקובע כי לא תוגש תובענה ייצוגית אלא בתובענות בנושאים המנויים בתוספת השנייה לחוק תובענות ייצוגיות או בתובענות בעניין שנקבע בהוראת חוק מפורשת כי ניתן להגיש בו תובענה ייצוגית.

התביעה שלפנינו מתאימה לקטגוריה הקבועה בפריט 11 לתוספת השנייה לחוק תובענות ייצוגיות, בהיותה: **"תביעה נגד רשות להשבת סכומים שגבתה שלא כדין, כמס, אגרה או תשלום חובה אחר"**.

37.2. סעיף 4 לחוק תובענות ייצוגיות מפרט מי רשאי להגיש בקשה לאישור תובענה ייצוגית ובשם מי.

המבקשים עונים על החלופה שבסעיף 4(א)(1), הקובעת כי רשאי להגיש תביעה ייצוגית **"אדם שיש לו עילת תביעה או בענין כאמור בסעיף 3(א), המעוררת שאלות מהותיות של עובדה או משפט המשותפות לכלל החברים הנמנים עם קבוצת בני אדם – בשם אותה קבוצה"**.

כמפורט בהרחבה לעיל – לא ייתכן כל חולק, כי למבקשים עילת תביעה כנגד המשיבות.

37.3. סעיף 8 לחוק תובענות ייצוגיות מפרט מספר תנאים נוספים בהם נדרש לעמוד המבקש את אישורה של תובענה כייצוגית:

37.3.1. התנאי הראשון הקבוע בסעיף 8(א)(1) הינו כי: **"התובענה מעוררת שאלות מהותיות של עובדה או משפט המשותפות לכלל חברי הקבוצה, ויש אפשרות סבירה שהן יוכרעו בתובענה לטובת הקבוצה"**.

כיוון שעילת התביעה דן עניינה גבייה שלא כדין של "אגרת ביוב" מכוח מנגנון גבייה אחיד שמחילות המשיבות על כל חברי הקבוצה שייצוגה מתבקש, ומכיוון שלכל חברי הקבוצה אינטרס משותף שאגרת הביוב שנגבתה מהם שלא כדין תושב להם – הרי שהתובענה מעוררת שאלות משפטיות ועובדתיות המשותפות לכל חברי הקבוצה שייצוגה מתבקש.

בשלב זה של הדיון, כדי לאשר תביעה כתביעה ייצוגית, די בכך שקיים סיכוי סביר שהתביעה תתקבל.

נוכח כל האמור לעיל – לא ייתכן כל חולק, כי סיכוי כאמור אכן קיים במקרה דנן והרבה למעלה מכך.

37.3.2. התנאי השני הקבוע בסעיף 8(א)(2) הינו כי: "התובענה הייצוגית היא הדרך היעילה וההוגנת ביותר להכרעה במחלוקת בנסיבות העניין".

האופן בו נגבית על ידי המשיבות אגרת הביוב זהה בהתייחס לכל חברי הקבוצה שייצוגה מתבקש.

משכך, התובענה אינה מצריכה בירור פרטני בדבר נסיבותיו של כל תובע ותובע וניתן להכריע בה במשותף בהליך אחד ולמנוע התדיינויות רבות מיותרות.

הכרעה משותפת תמנע אף מצב בו תינתנה פסיקות שונות וסותרות באותו עניין.

מה גם שהיות ומדובר בקבוצה גדולה מאד, בעוד הנוק של כל חבר קבוצה קטן יחסית, סביר להניח שאלמלא הכרעה משותפת במסגרת של תובענה ייצוגית לא תוגשנה תביעות "רגילות" על ידי חברי הקבוצה.

37.3.3. התנאי האחרון לאישור תובענה ייצוגית על ידי בית המשפט, הקבוע בס"ק 8(א)(3) ו-8(א)(4) לחוק, הינו כי: "קיים יסוד סביר להניח כי עניינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינוהל בדרך הולמת ובתום לב".

כאמור, למבקשים, כמו גם לכלל חברי הקבוצה שייצוגה מתבקש אינטרס משותף ציבורי ופרטי, ועילת תביעה רצינית ומגובשת, ודי בכך על מנת לבסס את תום ליבם של המבקשים.

38. ראה בעניין זה גם את האמור בעניין רסלר – שם, כאמור לעיל, נדון מקרה בעל נסיבות דומות לאלה דנן.

הקבוצה שייצוגה מתבקש

39. בהתאם להוראת תקנה 2(א)(6) (רישא) לתקנות תובענות ייצוגיות, תשי"ע-2010 (להלן: "התקנות") – מוצע להגדיר את הקבוצה שייצוגה מתבקש, כדלקמן: כל "משקי הבית" בכל הרשויות המקומיות בהן המשיבות מספקות שירותי מים וביוב אשר החל מיום 01.01.10 נגבתה מהם "אגרת ביוב" ואו תשלום על פי סעיף 3(ג) לכללי תאגידי מים וביוב, בגין מים אשר נצרכו על ידם לטובת "השקאת גינות".

40. בהתאם להוראת תקנה 2(א)(6) (רישא) לתקנות – בהסתמך על נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, להערכת המבקשים מספרם של חברי הקבוצה שייצוגה מתבקש, הינו – 314,900.

העתק "לוח מספר 29.2" של השנתון הסטטיסטי לישראל 2010 של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, רצ"ב ומסומן ה'.

הסעד המבוקש

41. סעיף 1 לחוק עשיית עושר ולא במשפט, תשל"ט-1979, קובע, כדלקמן:

"(א) מי שקיבל שלא על פי זכות שבדין נכס, שירות או טובת הנאה אחרת (להלן - הזוכה) שבאו לו מאדם אחר (להלן - המזכה), חייב להשיב למזכה את הזכיה, ואם השבה בעין בלתי אפשרית או בלתי סבירה - לשלם לו את שוויה.

(ב) אחת היא אם באה הזכיה מפעולת הזוכה, מפעולת המזכה או בדרך אחרת."

42. כידוע, חובת ההשבה חלה גם ביחס לרשות ציבורית (ראה למשל בעניין זה: ע"א 7664/00, רובינשטיין נ' עיריית חולון, פ"ד נו(4) 117, 132).

43. לפיכך, הסעד המבוקש עבור חברי הקבוצה שייצוגה מתבקש הינו השבה של סכומי הכסף אשר נגבו מהם על ידי המשיבות עבור "אגרת ביוב" בגין מים אשר נצרכו על ידם לטובת "השקאת גינות".

44. בהתאם להוראת תקנה 2(א)(7) לתקנות - בהערכה גסה, המבקשים סבורים, כי שווי סכום תביעותיהם של חברי הקבוצה שייצוגה מתבקש הינו מיליוני ₪.

45. להלן פירוט הסכומים שנגבו מהמבקשים במהלך שנת 2010 עבור "אגרת ביוב" בגין מים אשר נצרכו על ידם לטובת "השקאת גינות":

45.1. המבקש 1 - סך של כ- 896 ₪.

45.2. המבקש 2 - סך של כ- 21.5 ₪.

45.3. המבקשת 3 - סך של כ- 80.4 ₪.

העתק תחשיב, והעתקי החשבונות הרלוונטיים, רצ"ב ומסומן ו'.

שכר טרחה מוצע / גמול מוצע

46. בהתאם להוראות תקנה 2(א)(11) לתקנות - שכר הטרחה המוצע של באי כוח המבקשים הינו סך המשקף 15% מהיקף שווי סכום תביעותיהם של חברי הקבוצה שייצוגה מתבקש.

47. בהתאם להוראות תקנה 2(א)(12) לתקנות - הגמול המוצע למבקשים הינו סך המשקף 5% מהיקף שווי סכום תביעותיהם של חברי הקבוצה שייצוגה מתבקש.

48. סכומים אלו משקפים את התועלת שעשויה הבקשה דנן להביא לחברי הקבוצה שייצוגה מתבקש, את החשיבות הציבורית של העניין הנדון, ואת ההוצאות שנדרשו לטובת עריכת בקשה זו ואלה שיידרשו לטובת המשך ניהול ההליך דנן.

סוף דבר

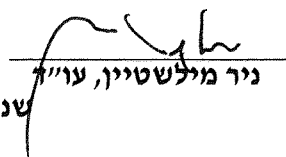
49. לכבוד בית המשפט סמכות עניינית ומקומית לדון בבקשה זו.

50. נוכח כל טעמי בקשה זו, לא כל שכן נוכח משקלם המצטבר, כבוד בית המשפט מתבקש להורות כמפורט ברישא לה.

51. בקשה זו נתמכת בתצהיריהם של המבקשים.

נועם מחלב, עו"ד

שניצר, גוטליב, סאמט, עו"ד
ב"כ המבקשים

ניר מילשטיין, עו"ד

רמת-גן, ה- בחודש מרץ 2011.

תצהיר

אני הח"מ, ערן אלפונטה, נושא ת"ז מס' 24571754, לאחר שהוזהרתי, כי עלי לומר את האמת, וכי אם לא אעשה זאת אהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק, מצהיר בזאת, כדלקמן:

כללי

1. אני נותן תצהירי זה בתמיכה לבקשה לאישור התובענה המצ"ב כייצוגית (להלן: "הבקשה").
2. הנני תושב העיר חיפה.
3. טענות משפטיות ופרשנות משפטית ככל שיש הינן על דעת יועציהם המשפטיים של המשיבים.
4. למען הנוחות תצהירי ערוך בגוף שלישי.
5. אלא אם נאמר אחרת לכל המונחים בבקשה תינתן אותה המשמעות בתצהירי זה.

פתח דבר

6. בקשה זו עניינה גביית כספים שערורייתית מהציבור הרחב בגין שירות שהוא אינו מקבל.
7. על פי הוראת סעיף 3(ג) לכללי תאגידי מים וביוב (חישוב עלות שירותי מים וביוב והקמת מערכת מים או ביוב), תש"ע-2009 (להלן: "כללי תאגידי מים וביוב"), אשר נכנסו לתוקפם בחודש ינואר 2010, ובשונה מהמצב החקיקתי ששרר קודם להתקנתם – מים הנצרכים על ידי אזרחי ישראל לטובת "השקאת גינות" ומחלחלים לאדמה (ולא לביוב), חייבים ב"אגרת ביוב" (כמשמעותה בעבר בחוק הרשויות המקומיות (ביוב), תשכ"ב-1962) (להלן: "חוק הרשויות המקומיות").
- למרבה האבסורד, חיוב היתר כאמור – של אגרה שאין בצידה כל שירות – "שמור" אך ורק לתושבים אשר למרבה צערם הוקם באזור מגוריהם תאגיד מים.
8. כפי שיפורט להלן בהרחבה, מדובר בהוראה שהינה, בין השאר, בלתי חוקתית, העומדת בניגוד להוראות חוק יסוד כבוד אדם וחירותו, ובהתאם מתחייב להורות כי על המשיבות להשיב למבקשים את "אגרת הביוב" שנגבתה מכוחה – כל זאת, בין היתר, נוכח כל אחד ואחד מהטעמים המפורטים דלקמן (ולא כל שכן נוכח משקלם המצטבר):
 - 8.1. הן משום שהוראה זו הותקנה ללא הסמכה מפורשת בחוק תאגידי מים וביוב, תשס"א-2001 (להלן: "חוק תאגידי מים וביוב");
 - 8.2. הן משום שאין בצד הוראה זו כל "תכלית ראויה";
 - 8.3. הן ומשום שהיא פוגעת בקניינם של המבקשים "במידה העולה על הנדרש";
 - 8.4. והן משום שהוראה זו יוצרת הפליה פסולה.

9. כמובן שהעשרת הקופה של המשיבות על ידי גביית אגרה שאין כנגדה כל שירות – אינה יכולה להוות תכלית ראויה, ובוודאי שהיא פוגעת בקניינם של המבקשים במידה העולה על הנדרש.
10. דברים אלו מתחייבים כשלעצמם ומקבלים משנה תוקף נוכח העלאת תעריפי המים אשר נכפתה לאחרונה על אזרחי מדינת ישראל, ואשר ממילא ייקרה בשיעורים של עשרות אחוזים את עלות הצריכה של מוצר בסיסי זה בלעדיו אין.

העתק פרק 7 ("תאגידי מים וביוב"), מתוך ה"דוח שנתי 2010" של מכון המחקר "ון ליר", בעניין זה, רצ"ב ומסומן א'.

הפן העובדתי

11. עד לאחרונה שירותי מים וביוב סופקו על ידי הרשויות המקומיות השונות בישראל – זאת מכוח חוק הרשויות המקומיות.
12. בשנת 2001 נכנס לתוקפו חוק תאגידי מים וביוב אשר חייב את כלל הרשויות המקומיות בישראל לפעול בתוך פרק זמן של 3 שנים להקמת חברות 'למתן שירותי מים וביוב' (שם בסעיף 3).
13. כיום פעילות בישראל למעלה מ- 50 חברות המספקות שירותי מים וביוב לתושביהן של כ- 130 רשויות מקומיות.
14. הרשויות המקומיות אשר לא פעלו להקמת חברות למתן שירותי מים וביוב ממשיכות לספק לתושביהן שירותים אלו.¹
15. בעבר, עד סוף שנת 2009, בגין מים אשר נצרכו לטובת "השקאת גינות" – לא נגבתה (או שלא הייתה אמורה להיגבה) "אגרת ביוב".
16. מבחינה טכנית, מים שנצרכו כ'**יצריכת מים משותפת**'² (כהגדרתה בכללי המים (תעריפי מים שמספקים ספקים מקומיים), תשנ"ד-1994) – היו פטורים מתשלום של "אגרת ביוב".
17. מבחינה נורמטיבית מתווה זה הוסדר, כדלקמן:
- 17.1. בהוראת סעיף 37 (א) לחוק הרשויות המקומיות, אשר בוטלה במסגרת תיקון משנת תשס"ט-2009, ואשר קבעה, כך:

"רשות מקומית, תטיל בחוק עזר, על המחזיקים בנכסים המחוברים לביוב אגרה לכיסוי הוצאות החזקת הביוב שלה³ (להלן: "אגרת ביוב"); ואם לא נקבע שיעורו של ההיטל, רשאית היא לכלול בהוצאות החזקה גם את ההוצאות להתקנת הביוב."

- 17.2. ובהוראות שונות בחוקי עזר שונים של רשויות מקומיות שונות – כגון הוראת סעיף 3 לחוק העזר לחיפה (אגרת ביוב), תשל"ו-1975, הקובעת, כך:

"על אף האמור בסעיף 2 לא תובא בחשבון בחישוב האגרה כמות מים שלא הוזרמה לרשת הביוב של העירייה והשתמשו בה להנחת דעתו של המהנדס לאחת המטרות האלה:

(1) השקאת גינות;

(2) צרכי תעשייה או מלאכה, אם מים אלה אינם מוזרמים למערכת ביוב ציבורית."

העתק חוק העזר כאמור, רצ"ב (מסומן ב').

18. ההיגיון הטמון במתווה הנ"ל ברור – מים אשר נצרכים לטובת "השקאת גינות" אינם מוזרמים למערכת הביוב אלא מחלחלים לאדמה, לא ניתנים בגינם שירותי ביוב, וככאלו אין לגבות בגינם "אגרת ביוב".

□

¹ המידע לקוח מאתר האינטרנט של רשות המים (www.water.gov.il) 'עד היום הוקמו כ- 50 תאגידי מים וביוב עירוניים המשרתים כ- 6 מליון אזרחים בכ-130 רשויות מקומיות (מתוך 184 רשויות המחויבות בתאגוד על פי חוק ...".

² 'הפרש הקריא של מד המים הראשי של הנכס, המותקן בגבול הנכס, ושל כלל הקריאים של מדי המים של כל יחידות הדיור או צרכני המים בנכס, הכל בהתאם לענין, לרבות מים לחימום, מים חמים, מים לגינון נוי ומים לכל שימוש אחר בנכס."

³ אלא אם נאמר אחרת כל ההדגשות בבקשה זו הוספו – הח"מ.

19. כאמור לעיל, בחודש ינואר 2010 נכנסו לתוקפם כללי תאגידי מים וביוב – מכוחם, ובניגוד למצב החקיקתי ששרר בעבר, כיום גם מים אשר מיועדים ל"השקאת גינות", ואשר מטבע הדברים אינם מוזרמים למערכת הביוב אלא מחלחלים לאדמה, חייבים ב"אגרת ביוב".

20. גביית "אגרת ביוב" כאמור, היינו: גם ביחס למים אשר מיועדים ל"השקאת גינות", מתבצעת מכוח הוראת סעיף 3(ג) לכללי תאגידי מים וביוב (אשר נכנסו לתוקפם בחודש ינואר 2010), הקובעת, כך:

"חיוב בעד שירותי ביוב יהיה לפי כמות מים במטרים מעוקבים (מ"ק) שנצרכו בפועל, למעט מים לגינון ציבורי או למטרת חקלאות."

הפן המשפטי – גביית אגרת ביוב בגין מים ל"השקאת גינות" אינה חוקתית

פללי

21. הוראת סעיף 3 לחוק יסוד כבוד אדם וחירותו, קובעת, כך:

"3. שמירה על הקנין

אין פוגעים בקנינו של אדם."

22. והוראת סעיף 8 לחוק יסוד כבוד אדם וחירותו, קובעת, כך:

"8. פגיעה בזכויות [תיקון: תשנ"ד]

אין פוגעים בזכויות שלפי חוק-יסוד זה אלא בחוק ההולם את ערכיה של מדינת ישראל, שנועד לתכלית ראויה, ובמידה שאינה עולה על הנדרש או לפי חוק כאמור מכוח הסמכה מפורשת בו."

23. המבקשים יטענו, כי הוראת סעיף 3(ג) לכללי תאגידי מים וביוב, הינה, בין השאר, הוראה בלתי חוקתית העומדת בניגוד להוראות חוק יסוד כבוד אדם וחירותו, ובהתאם מתחייב להורות כי על המשיבות להשיב למבקשים את "אגרת הביוב" שנגבתה מכוחה – כל זאת, בין היתר, נוכח כל אחד ואחד מהטעמים המפורטים דלקמן (ולא כל שכן נוכח משקלם המצטבר):

23.1. הן משום שהוראה זו הותקנה ללא הסמכה מפורשת בחוק תאגידי מים וביוב;

23.2. הן משום שאין בצד הוראה זו כל "תכלית ראויה";

23.3. הן משום שהוראה זו פוגעת בקנינם של המבקשים "במידה העולה על הנדרש";

23.4. והן משום שהוראה זו יוצרת הפליה פסולה.

הפגיעה בקנינם של המבקשים אינה מכוח הסמכה מפורשת בחוק תאגידי מים וביוב

24. עיון בחוק תאגידי מים וביוב מלמד, כי הוא אינו כולל כל הוראה המסמיכה את "מועצת הרשות"⁴ להתקין כללים בדבר גביית "אגרת ביוב" בגין מים המיועדים ל"השקאת גינות", אשר אינם מוזרמים למערכת הביוב (במובחן מקביעת כללים בדבר חישוב עלות אגרת הביוב בהתאם להוראת סעיף 101 לחוק תאגידי מים וביוב).

25. למעשה, הוראת סעיף 102(ב) לחוק תאגידי מים וביוב – מורה על היפוכו של דבר – כדלקמן:

⁴ כהגדרתה בחוק המים, תשי"ט-1959.

"התעריפים בעד שירותי המים ובעד שירותי הביוב ייקבעו בהתאם לעלות אספקת השירותים, בהתבסס על הכללים שנקבעו לפי סעיף 101(א); כל מחיר ישקף, ככל האפשר, את עלות השירות שלו הוא נקבע."

26. ראה בעניין זה גם את האמור בעמוד 11, סעיף 3.1 לדו"ח רשות המים "הרפורמה בתעריפי המים והביוב" מחודש ינואר 2010:

"סעיפים 101-103 לחוק [חוק תאגידי מים וביוב – הח"מ] קובעים את העקרונות לחישוב התעריפים.

העיקרון המרכזי שנקבע בחוק הוא כי התעריפים יקבעו בהתבסס על העלות הריאלית של שירותי המים והביוב המסופקים על ידי התאגיד, בהתבסס על עיקרון העלות המוכרת, לרבות שיעור תשואה נאות על ההון.

המשמעות היא שכל תעריף ישקף, ככל האפשר, את עלות השירות בגינו הוא נקבע."

העתק הדו"ח כאמור, רצ"ב ומסומן ג.

27. פועל יוצא מהאמור, הפגיעה בקניינם של המבקשים על דרך הוראת סעיף 3(ג) לכללי תאגידי מים וביוב (המהווה "חקיקת משנה"), ללא כל הסמכה מפורשת בחוק תאגידי מים וביוב (המהווה "חקיקה ראשית"), עומדת בניגוד להוראת סעיף 8 לחוק יסוד כבוד אדם וחירותו.

"תכלית ראויה" / "במידה העולה על הנדרש"

28. מבלי לגרוע מהאמור לעיל, לא ייתכן כל חולק, כי אין בצידה של הוראת סעיף 3(ג) לכללי תאגידי מים וביוב כל "תכלית ראויה"; וכי הפגיעה בקניינם של המבקשים מכוחה הינה "במידה העולה על הנדרש" – שכן, המבקשים נדרשים לשאת בתשלום אגרה אשר אין כנגדה כל שירות!!!

29. הדבר משול לגביית תשלום בגין צריכת מים או חשמל – על אף שבפועל לא נצרכו מים או חשמל – ודומה שאין צורך להכביר מילים באשר לאבסורד ש"במנגנון" זה.

30. כמובן שהעשרת הקופה של המשיבות על ידי גביית אגרה שאין כנגדה כל שירות – אינה יכולה להיות תכלית ראויה, ובוודאי שהיא פוגעת בקניינם של המבקשים במידה העולה על הנדרש.

הוראת סעיף 3(ג) לכללי תאגידי מים וביוב יוצרת הפליה פסולה

31. על כל האמור יוסיפו ויטענו המבקשים, כי הוראת סעיף 3(ג) לכללי תאגידי מים וביוב – מפלה את תושבי הרשויות המקומיות אשר פעלו להקמת חברות למתן שירותי מים וביוב (כמתחייב על פי חוק תאגידי מים וביוב), לעומת תושבי הרשויות המקומיות אשר לא פעלו להקמת חברות כאמור – שכן האחרונים אינם נדרשים לשלם אגרת ביוב בגין מים המיועדים ל"השקאת גינות".

העתק חשבון מים לדוגמא של תושב פולני של עיריית רמת-גן, המעיד כאמור, רצ"ב ומסומן ד.

32. כאמור לעיל, כעולה מאתר האינטרנט של רשות המים נכון להיום "הוקמו כ- 50 תאגידי מים וביוב עירוניים המשרתים כ- 6 מיליון אזרחים בכ-130 רשויות מקומיות (מתוך 184 רשויות המחויבות בתאגוד על פי חוק...".

במילים אחרות: נכון להיום כ- 6 מיליון אזרחים מופלים לרעה לעומת שאר אזרחי מדינת ישראל – ללא כל טעם נראה לעין.

33. המדובר בטעם נוסף המחייב את המסקנה, כי הפגיעה בקניינם של המבקשים מכוח הוראת סעיף 3(ג) לכללי תאגידי מים וביוב עומדת בניגוד להוראת סעיף 8 לחוק יסוד כבוד אדם וחירותו.

הקבוצה שייצוגה מתבקש

34. מוצע להגדיר את הקבוצה שייצוגה מתבקש, כדלקמן: כל "משקי הבית" בכל הרשויות המקומיות בהן המשיבות מספקות שירותי מים וביוב אשר החל מיום 01.01.10 נגבתה מהם "אגרת ביוב" ו/או תשלום על פי סעיף 3(ג) לכללי תאגידי מים וביוב, בגין מים אשר נצרכו על ידם לטובת "השקאת גינות".

35. בהסתמך על נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, להערכת המבקשים מספרם של חברי הקבוצה שייצוגה מתבקש, הינו – 314,900.

העתק "לוח מספר 29.2" של השנתון הסטטיסטי לישראל 2010 של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, רצ"ב ומסומן ה'.

הסעד המבוקש

36. לפיכך, הסעד המבוקש עבור חברי הקבוצה שייצוגה מתבקש הינו השבה של סכומי הכסף אשר נגבו מהם על ידי המשיבות עבור "אגרת ביוב" בגין מים אשר נצרכו על ידם לטובת "השקאת גינות".

37. בהערכה גסה, המבקשים סבורים, כי שווי סכום תביעותיהם של חברי הקבוצה שייצוגה מתבקש הינו מיליוני ₪.

38. הסכום שנגבה ממני במהלך שנת 2010 עבור "אגרת ביוב" בגין מים אשר נצרכו על ידם לטובת "השקאת גינות", הינו כ- 896 ₪.

העתק תחשיב, והעתקי החשבונות הרלוונטיים, רצ"ב ומסומן ו'.

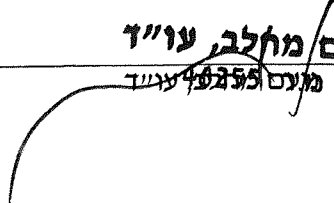
הנני מצהיר כי זהו שמי, זו חתימתי, וכל האמור לעיל הינו אמת.

ערן אלפונטה

אני הח"מ, נועם מחלב, עורך-דין, מ"ר 46255 מרחוב מנחם בגין 7 רמת-גן, מאשר בזה, כי היום 23.03.11, התייצב בפני מר ערן אלפונטה, נושא ת"ז מס' 24571754, המוכר לי באופן אישי, ולאחר שהזהרתיו, כי עליו להצהיר את האמת, וכי יהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא יעשה כן, חתם בפני על תצהירו הנ"ל.

נועם מחלב, עו"ד
מנחם בגין 7 רמת-גן

תצהיר

אני הח"מ, איתמר פורת, נושא ת"ז מס' 038597605, לאחר שהוזהרתי, כי עלי לומר את האמת, וכי אם לא אעשה זאת אהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק, מצהיר בזאת, כדלקמן:

כללי

1. אני נותן תצהירי זה בתמיכה לבקשה לאישור התובענה המצ"ב כייצוגית (להלן: "**הבקשה**").
2. הנני תושב העיר תל אביב-יפו.
3. טענות משפטיות ופרשנות משפטית ככל שיש הינן על דעת יועציהם המשפטיים של המשיבים.
4. למען הנוחות תצהירי ערוך בגוף שלישי.
5. אלא אם נאמר אחרת לכל המונחים בבקשה תינתן אותה המשמעות בתצהירי זה.

פתח דבר

6. בקשה זו עניינה גביית כספים שעוריינית מהציבור הרחב בגין שירות שהוא אינו מקבל.
7. על פי הוראת סעיף 3(ג) לכללי תאגידי מים וביוב (חישוב עלות שירותי מים וביוב והקמת מערכת מים או ביוב), תש"ע-2009 (להלן: "**כללי תאגידי מים וביוב**"), אשר נכנסו לתוקפם בחודש ינואר 2010, ובשונה מהמצב החקיקתי ששרר קודם להתקנתם – מים הנצרכים על ידי אזרחי ישראל לטובת "השקאת גינות" ומחלחלים לאדמה (ולא לביוב), חייבים ב"אגרת ביוב" (כמשמעותה בעבר בחוק הרשויות המקומיות (ביוב), תשכ"ב-1962) (להלן: "**חוק הרשויות המקומיות**").
- למרבה האבסורד, חיוב היתר כאמור – של אגרה שאין בצידה כל שירות – "שמור" אך ורק לתושבים אשר למרבה צערם הוקם באזור מגוריהם תאגיד מים.
8. כפי שיפורט להלן בהרחבה, מדובר בהוראה שהינה, בין השאר, בלתי חוקתית, העומדת בניגוד להוראות חוק יסוד כבוד אדם וחירותו, ובהתאם מתחייב להורות כי על המשיבות להשיב למבקשים את "אגרת הביוב" שנגבתה מכוחה – כל זאת, בין היתר, נוכח כל אחד ואחד מהטעמים המפורטים דלקמן (ולא כל שכן נוכח משקלם המצטבר):
 - 8.1. הן משום שהוראה זו הותקנה ללא הסמכה מפורשת בחוק תאגידי מים וביוב, תשס"א-2001 (להלן: "**חוק תאגידי מים וביוב**");
 - 8.2. הן משום שאין בצד הוראה זו כל 'תכלית ראויה';
 - 8.3. הן ומשום שהיא פוגעת בקניינם של המבקשים 'במידה העולה על הנדרש';
 - 8.4. והן משום שהוראה זו יוצרת הפליה פסולה.

9. כמובן שהעשרת הקופה של המשיבות על ידי גביית אגרה שאין כנגדה כל שירות – אינה יכולה להוות תכלית ראויה, ובוודאי שהיא פוגעת בקניינם של המבקשים במידה העולה על הנדרש.
10. דברים אלו מתחייבים כשלעצמם ומקבלים משנה תוקף נוכח העלאת תעריפי המים אשר נכפתה לאחרונה על אזרחי מדינת ישראל, ואשר ממילא ייקרה בשיעורים של עשרות אחוזים את עלות הצריכה של מוצר בסיסי זה בלעדיו אין.

העתק פרק 7 ("תאגידי מים וביוב"), מתוך ה"דוח שנתי 2010" של מכון המחקר "ון ליר", בעניין זה, רצ"ב ומסומן א'.

הפן העובדתי

11. עד לאחרונה שירותי מים וביוב סופקו על ידי הרשויות המקומיות השונות בישראל – זאת מכוח חוק הרשויות המקומיות.
12. בשנת 2001 נכנס לתוקפו חוק תאגידי מים וביוב אשר חייב את כלל הרשויות המקומיות בישראל לפעול בתוך פרק זמן של 3 שנים להקמת חברות "למתן שירותי מים וביוב" (שם בסעיף 3).
13. כיום פעילות בישראל למעלה מ- 50 חברות המספקות שירותי מים וביוב לתושביהן של כ- 130 רשויות מקומיות.
14. הרשויות המקומיות אשר לא פעלו להקמת חברות למתן שירותי מים וביוב ממשיכות לספק לתושביהן שירותים אלו.¹
15. בעבר, עד סוף שנת 2009, בגין מים אשר נצרכו לטובת "השקאת גינות" – לא נגבתה (או שלא הייתה אמורה להיגבה) "אגרת ביוב".
16. מבחינה טכנית, מים שנצרכו כ"צריכת מים משותפת"² (כהגדרתה בכללי המים) (תעריפי מים שמספקים ספקים מקומיים), תשנ"ד-1994) – היו פטורים מתשלום של "אגרת ביוב".
17. מבחינה נורמטיבית מתווה זה הוסדר, כדלקמן:
- 17.1. בהוראת סעיף 37 (א) לחוק הרשויות המקומיות, אשר בוטלה במסגרת תיקון משנת תשס"ט-2009, ואשר קבעה, כך:

"רשות מקומית, תטיל בחוק עזר, על המחזיקים בנכסים המחוברים לביוב אגרה לכיסוי הוצאות החזקת הביוב שלה³ (להלן: "אגרת ביוב"); ואם לא נקבע שיעורו של ההיטל, רשאית היא לכלול בהוצאות החזקה גם את ההוצאות להתקנת הביוב."

- 17.2. ובהוראות שונות בחוקי עזר שונים של רשויות מקומיות שונות – כגון הוראת סעיף 3 לחוק העזר לחיפה (אגרת ביוב), תשל"ו-1975, הקובעת, כך:

"על אף האמור בסעיף 2 לא תובא בחשבון בחישוב האגרה כמות מים שלא הוזרמה לרשת הביוב של העירייה והשתמשו בה להנחת דעתו של המהנדס לאחת המטרות האלה:

(1) השקאת גינות;

(2) צרכי תעשייה או מלאכה, אם מים אלה אינם מוזרמים למערכת ביוב ציבורית."

העתק חוק העזר כאמור, רצ"ב ומסומן ב'.

18. ההיגיון הטמון במתווה הנ"ל ברור – מים אשר נצרכים לטובת "השקאת גינות" אינם מוזרמים למערכת הביוב אלא מחלחלים לאדמה, לא ניתנים בגינם שירותי ביוב, וככאלו אין לגבות בגינם "אגרת ביוב".

□

¹ המידע לקוח מאתר האינטרנט של רשות המים (www.water.gov.il) 'עד היום הוקמו כ- 50 תאגידי מים וביוב עירוניים המשרתים כ- 6 מיליון אזרחים בכ-130 רשויות מקומיות (מתוך 184 רשויות המחויבות בתאגוד על פי חוק...".

² 'הפרש הקריא של מד המים הראשי של הנכס, המותקן בגבול הנכס, ושל כלל הקריאים של מדי המים של כל יחידות הדיור או צרכני המים בנכס, הכל בהתאם לענין, לרבות מים לחימום, מים חמים, מים לגינון נוי ומים לכל שימוש אחר בנכס."

³ אלא אם נאמר אחרת כל ההדגשות בבקשה זו הוספו – הח"מ.

19. כאמור לעיל, בחודש ינואר 2010 נכנסו לתוקפם כללי תאגידי מים וביוב – מכוחם, ובניגוד למצב החקיקתי ששרר בעבר, כיום גם מים אשר מיועדים ל"השקאת גינות", ואשר מטבע הדברים אינם מוזרמים למערכת הביוב אלא מחלחלים לאדמה, חייבים ב"אגרת ביוב".

20. גביית "אגרת ביוב" כאמור, היינו: גם ביחס למים אשר מיועדים ל"השקאת גינות", מתבצעת מכוח הוראת סעיף 3(ג) לכללי תאגידי מים וביוב (אשר נכנסו לתוקפם בחודש ינואר 2010), הקובעת, כך:

"חיוב בעד שירותי ביוב יהיה לפי כמות מים במטרים מעוקבים (מ"ק) שנצרכו בפועל, למעט מים לגינון ציבורי או למטרת חקלאות."

הפן המשפטי – גביית אגרת ביוב בגין מים ל"השקאת גינות" אינה חוקתית

כללי

21. הוראת סעיף 3 לחוק יסוד כבוד אדם וחירותו, קובעת, כך:

"3. שמירה על הקנין

אין פוגעים בקנינו של אדם."

22. והוראת סעיף 8 לחוק יסוד כבוד אדם וחירותו, קובעת, כך:

"8. פגיעה בזכויות [תיקון: תשנ"ד]

אין פוגעים בזכויות שלפי חוק-יסוד זה אלא בחוק ההולם את ערכיה של מדינת ישראל, שנועד לתכלית ראויה, ובמידה שאינה עולה על הנדרש או לפי חוק כאמור מכוח הסמכה מפורשת בו."

23. המבקשים יטענו, כי הוראת סעיף 3(ג) לכללי תאגידי מים וביוב, הינה, בין השאר, הוראה בלתי חוקתית העומדת בניגוד להוראות חוק יסוד כבוד אדם וחירותו, ובהתאם מתחייב להורות כי על המשיבות להשיב למבקשים את "אגרת הביוב" שנגבתה מכוחה – כל זאת, בין היתר, נוכח כל אחד ואחד מהטעמים המפורטים דלקמן (ולא כל שכן נוכח משקלם המצטבר):

23.1. הן משום שהוראה זו הותקנה ללא הסמכה מפורשת בחוק תאגידי מים וביוב;

23.2. הן משום שאין בצד הוראה זו כל 'תכלית ראויה';

23.3. הן משום שהוראה זו פוגעת בקנינם של המבקשים "במידה העולה על הנדרש";

23.4. והן משום שהוראה זו יוצרת הפליה פסולה.

הפגיעה בקנינם של המבקשים אינה מכוח הסמכה מפורשת בחוק תאגידי מים וביוב

24. עיון בחוק תאגידי מים וביוב מלמד, כי הוא אינו כולל כל הוראה המסמיכה את "מועצת הרשות"⁴ להתקין כללים בדבר גביית "אגרת ביוב" בגין מים המיועדים ל"השקאת גינות", אשר אינם מוזרמים למערכת הביוב (במובחן מקביעת כללים בדבר חישוב עלות אגרת הביוב בהתאם להוראת סעיף 101 לחוק תאגידי מים וביוב).

25. למעשה, הוראת סעיף 102(ב) לחוק תאגידי מים וביוב – מורה על היפוכו של דבר – כדלקמן:

□

⁴ כהגדרתה בחוק המים, תשי"ט-1959.

"התעריפים בעד שירותי המים ובעד שירותי הביוב ייקבעו בהתאם לעלות אספקת השירותים, בהתבסס על הכללים שנקבעו לפי סעיף 101(א); כל מחיר ישקף, ככל האפשר, את עלות השירות שלו הוא נקבע."

26. ראה בעניין זה גם את האמור בעמוד 11, סעיף 3.1 לדו"ח רשות המים **"הרפורמה בתעריפי המים והביוב"** מחודש ינואר 2010:

"סעיפים 101-103 לחוק [חוק תאגידי מים וביוב – הח"מ] קובעים את העקרונות לחישוב התעריפים.

העיקרון המרכזי שנקבע בחוק הוא כי התעריפים יקבעו בהתבסס על העלות הריאלית של שירותי המים והביוב המסופקים על ידי התאגיד, בהתבסס על עיקרון העלות המוכרת, לרבות שיעור תשואה נאות על ההון.

המשמעות היא שכל תעריף ישקף, ככל האפשר, את עלות השירות בגינו הוא נקבע."

העתק הדו"ח כאמור, רצ"ב ומסומן ג'.

27. פועל יוצא מהאמור, הפגיעה בקניינם של המבקשים על דרך הוראת סעיף 3(ג) לכללי תאגידי מים וביוב (המהווה "חקיקת משנה"), ללא כל הסמכה מפורשת בחוק תאגידי מים וביוב (המהווה "חקיקה ראשית"), עומדת בניגוד להוראת סעיף 8 לחוק יסוד כבוד אדם וחירותו.

"תכלית ראויה" / "במידה העולה על הנדרש"

28. מבלי לגרוע מהאמור לעיל, לא ייתכן כל חולק, כי אין בצידה של הוראת סעיף 3(ג) לכללי תאגידי מים וביוב כל **"תכלית ראויה"**; וכי הפגיעה בקניינם של המבקשים מכוחה הינה **"במידה העולה על הנדרש"** – שכן, המבקשים נדרשים לשאת בתשלום אגרה אשר אין כנגדה כל שירות!!!

29. הדבר משול לגביית תשלום בגין צריכת מים או חשמל – על אף שבפועל לא נצרכו מים או חשמל – ודומה שאין צורך להכביר מילים באשר לאבסורד ש"במנגנון" זה.

30. כמובן שהעשרת הקופה של המשיבות על ידי גביית אגרה שאין כנגדה כל שירות – אינה יכולה להוות תכלית ראויה, ובוודאי שהיא פוגעת בקניינם של המבקשים במידה העולה על הנדרש.

הוראת סעיף 3(ג) לכללי תאגידי מים וביוב יוצרת הפליה פסולה

31. על כל האמור יוסיפו ויטענו המבקשים, כי הוראת סעיף 3(ג) לכללי תאגידי מים וביוב – מפלה את תושבי הרשויות המקומיות אשר פעלו להקמת חברות למתן שירותי מים וביוב (כמתחייב על פי חוק תאגידי מים וביוב), לעומת תושבי הרשויות המקומיות אשר לא פעלו להקמת חברות כאמור – שכן האחרונים אינם נדרשים לשלם אגרת ביוב בגין מים המיועדים ל"השקאת גינות".

העתק חשבון מים לדוגמא של תושב פולני של עיריית רמת-גן, המעיד כאמור, רצ"ב ומסומן ד'.

32. כאמור לעיל, כעולה מאתר האינטרנט של רשות המים נכון להיום **"הוקמו כ- 50 תאגידי מים וביוב עירוניים המשרתים כ- 6 מליון אזרחים בכ- 130 רשויות מקומיות (מתוך 184 רשויות המחויבות בתאגוד על פי חוק ..."**

במילים אחרות: נכון להיום כ- 6 מליון אזרחים מופלים לרעה לעומת שאר אזרחי מדינת ישראל – ללא כל טעם נראה לעין.

33. המדובר בטעם נוסף המחייב את המסקנה, כי הפגיעה בקניינם של המבקשים מכוח הוראת סעיף 3(ג) לכללי תאגידי מים וביוב עומדת בניגוד להוראת סעיף 8 לחוק יסוד כבוד אדם וחירותו.

תצהיר

אני הח"מ, עינת אוחנה צימבלר, נושאת ת"ז מס' 032867632, לאחר שהוזהרתי, כי עלי לומר את האמת, וכי אם לא אעשה זאת אהיה צפויה לעונשים הקבועים בחוק, מצהירה בזאת, כדלקמן:

כללי

1. אני נותן תצהירי זה בתמיכה לבקשה לאישור התובענה המצ"ב כייצוגית (להלן: "הבקשה").
2. הנני תושבת העיר גבעתיים.
3. טענות משפטיות ופרשנות משפטית ככל שיש הינן על דעת יועציהם המשפטיים של המשיבים.
4. למען הנוחות תצהירי ערוך בגוף שלישי.
5. אלא אם נאמר אחרת לכל המונחים בבקשה תינתן אותה המשמעות בתצהירי זה.

פתח דבר

6. בקשה זו עניינה גביית כספים שערורייתית מהציבור הרחב בגין שירות שהוא אינו מקבל.
7. על פי הוראת סעיף 3(ג) לכללי תאגידי מים וביוב (חישוב עלות שירותי מים וביוב והקמת מערכת מים או ביוב), תש"ע-2009 (להלן: "כללי תאגידי מים וביוב"), אשר נכנסו לתוקפם בחודש ינואר 2010, ובשונה מהמצב החקיקתי ששרר קודם להתקנתם – מים הנצרכים על ידי אזרחי ישראל לטובת "השקאת גינות" ומחלחלים לאדמה (ולא לביוב), חייבים ב"אגרת ביוב" (כמשמעותה בעבר בחוק הרשויות המקומיות (ביוב), תשכ"ב-1962) (להלן: "חוק הרשויות המקומיות").
למרבה האבסורד, חיוב היתר כאמור – של אגרה שאין בצידה כל שירות – "שמור" אך ורק לתושבים אשר למרבה צערם הוקם באזור מגוריהם תאגיד מים.
8. כפי שיפורט להלן בהרחבה, מדובר בהוראה שהינה, בין השאר, בלתי חוקתית, העומדת בניגוד להוראות חוק יסוד כבוד אדם וחירותו, ובהתאם מתחייב להורות כי על המשיבות להשיב למבקשים את "אגרת הביוב" שנגבתה מכוחה – כל זאת, בין היתר, נוכח כל אחד ואחד מהטעמים המפורטים דלקמן (ולא כל שכן נוכח משקלם המצטבר):
 - 8.1. הן משום שהוראה זו הותקנה ללא הסמכה מפורשת בחוק תאגידי מים וביוב, תשס"א-2001 (להלן: "חוק תאגידי מים וביוב");
 - 8.2. הן משום שאין בצד הוראה זו כל "תכלית ראויה";
 - 8.3. הן ומשום שהיא פוגעת בקניינם של המבקשים "במידה העולה על הנדרש";
 - 8.4. והן משום שהוראה זו יוצרת הפליה פסולה.

9. כמובן שהעשרת הקופה של המשיבות על ידי גביית אגרה שאין כנגדה כל שירות – אינה יכולה להוות תכלית ראויה, ובוודאי שהיא פוגעת בקניינם של המבקשים במידה העולה על הנדרש.
10. דברים אלו מתחייבים כשלעצמם ומקבלים משנה תוקף נוכח העלאת תעריפי המים אשר נכפתה לאחרונה על אזרחי מדינת ישראל, ואשר ממילא ייקרה בשיעורים של עשרות אחוזים את עלות הצריכה של מוצר בסיסי זה בלעדיו אין.

העתק פרק 7 ("תאגידי מים וביוב"), מתוך ה"דוח שנתי 2010" של מכון המחקר "ון ליר", בעניין זה, רצ"ב ומסומן א'.

הפן העובדתי

11. עד לאחרונה שירותי מים וביוב סופקו על ידי הרשויות המקומיות השונות בישראל – זאת מכוח חוק הרשויות המקומיות.
12. בשנת 2001 נכנס לתוקפו חוק תאגידי מים וביוב אשר חייב את כלל הרשויות המקומיות בישראל לפעול בתוך פרק זמן של 3 שנים להקמת חברות **"למתן שירותי מים וביוב"** (שם בסעיף 3).
13. כיום פעילות בישראל למעלה מ- 50 חברות המספקות שירותי מים וביוב לתושביהן של כ- 130 רשויות מקומיות.
14. הרשויות המקומיות אשר לא פעלו להקמת חברות למתן שירותי מים וביוב ממשיכות לספק לתושביהן שירותים אלו.¹
15. בעבר, עד סוף שנת 2009, בגין מים אשר נצרכו לטובת "השקאת גינות" – לא נגבתה (או שלא הייתה אמורה להיגבה) "אגרת ביוב".
16. מבחינה טכנית, מים שנצרכו כ**"צריכת מים משותפת"**² (כהגדרתה בכללי המים (תעריפי מים שמספקים ספקים מקומיים), תשנ"ד-1994) – היו פטורים מתשלום של "אגרת ביוב".
17. מבחינה נורמטיבית מתווה זה הוסדר, כדלקמן:
- 17.1. בהוראת סעיף 37 (א) לחוק הרשויות המקומיות, אשר בוטלה במסגרת תיקון משנת תשס"ט-2009, ואשר קבעה, כך:

"רשות מקומית, תטיל בחוק עזר, על המחזיקים בנכסים המחוברים לביוב אגרה לכיסוי הוצאות החזקת הביוב שלה³ (להלן: "אגרת ביוב"); ואם לא נקבע שיעורו של ההיטל, רשאית היא לכלול בהוצאות החזקה גם את ההוצאות להתקנת הביוב."

- 17.2. ובהוראות שונות בחוקי עזר שונים של רשויות מקומיות שונות – כגון הוראת סעיף 3 לחוק העזר לחיפה (אגרת ביוב), תשל"ו-1975, הקובעת, כך:

"על אף האמור בסעיף 2 לא תובא בחשבון בחישוב האגרה כמות מים שלא הוזרמה לרשת הביוב של העירייה והשתמשו בה להנחת זעתו של המהנדס לאחת המטרות האלה:

(1) השקאת גינות;

(2) צרכי תעשייה או מלאכה, אם מים אלה אינם מוזרמים למערכת ביוב ציבורית."

העתק חוק העזר כאמור, רצ"ב ומסומן ב'.

18. ההיגיון הטמון במתווה הנ"ל ברור – מים אשר נצרכים לטובת "השקאת גינות" אינם מוזרמים למערכת הביוב אלא מחלחלים לאדמה, לא ניתנים בגינם שירותי ביוב, וככאלו אין לגבות בגינם "אגרת ביוב".

¹ המידע לקוח מאתר האינטרנט של רשות המים (www.water.gov.il) **"עד היום הוקמו כ- 50 תאגידי מים וביוב עירוניים המשרתים כ- 6 מליון אזרחים בכ-130 רשויות מקומיות (מתוך 184 רשויות המחויבות בתאגוד על פי חוק ..."**

² **"הפרש הקריא של מד המים הראשי של הנכס, המותקן בגבול הנכס, ושל כלל הקריאים של מדי המים של כל יחידות הדיו או צרכני המים בנכס, הכל בהתאם לענין, לרבות מים לחימום, מים חמים, מים לגינון נוי ומים לכל שימוש אחר בנכס."**

³ אלא אם נאמר אחרת כל ההדגשות בבקשה זו הוספו – הח"מ.

19. כאמור לעיל, בחודש ינואר 2010 נכנסו לתוקפם כללי תאגידי מים וביוב – מכוחם, ובניגוד למצב החקיקתי ששרר בעבר, כיום גם מים אשר מיועדים ל"השקאת גינות", ואשר מטבע הדברים אינם מוזרמים למערכת הביוב אלא מחלחלים לאדמה, חייבים ב"אגרת ביוב".

20. גביית "אגרת ביוב" כאמור, היינו: גם ביחס למים אשר מיועדים ל"השקאת גינות", מתבצעת מכוח הוראת סעיף 3(ג) לכללי תאגידי מים וביוב (אשר נכנסו לתוקפם בחודש ינואר 2010), הקובעת, כך:

"חיוב בעד שירותי ביוב יהיה לפי כמות מים במטרים מעוקבים (מ"ק) שנצרכו בפועל, למעט מים לגינון ציבורי או למטרת חקלאות."

הפן המשפטי – גביית אגרת ביוב בגין מים ל"השקאת גינות" אינה חוקתית

כללי

21. הוראת סעיף 3 לחוק יסוד כבוד אדם וחירותו, קובעת, כך:

"3. שמירה על הקנין

אין פוגעים בקנינו של אדם."

22. והוראת סעיף 8 לחוק יסוד כבוד אדם וחירותו, קובעת, כך:

"8. פגיעה בזכויות [תיקון: תשנ"ד]

אין פוגעים בזכויות שלפי חוק-יסוד זה אלא בחוק ההולם את ערכיה של מדינת ישראל, שנועד לתכלית ראויה, ובמידה שאינה עולה על הנדרש או לפי חוק כאמור מכוח הסמכה מפורשת בו."

23. המבקשים יטענו, כי הוראת סעיף 3(ג) לכללי תאגידי מים וביוב, הינה, בין השאר, הוראה בלתי חוקתית העומדת בניגוד להוראות חוק יסוד כבוד אדם וחירותו, ובהתאם מתחייב להורות כי על המשיבות להשיב למבקשים את "אגרת הביוב" שנגבתה מכוחה – כל זאת, בין היתר, נוכח כל אחד ואחד מהטעמים המפורטים דלקמן (ולא כל שכן נוכח משקלם המצטבר):

23.1. הן משום שהוראה זו הותקנה ללא הסמכה מפורשת בחוק תאגידי מים וביוב;

23.2. הן משום שאין בצד הוראה זו כל "תכלית ראויה";

23.3. הן משום שהוראה זו פוגעת בקנינם של המבקשים "במידה העולה על הנדרש";

23.4. והן משום שהוראה זו יוצרת הפליה פסולה.

הפגיעה בקנינם של המבקשים אינה מכוח הסמכה מפורשת בחוק תאגידי מים וביוב

24. עיון בחוק תאגידי מים וביוב מלמד, כי הוא אינו כולל כל הוראה המסמיכה את "מועצת הרשות"⁴ להתקין כללים בדבר גביית "אגרת ביוב" בגין מים המיועדים ל"השקאת גינות", אשר אינם מוזרמים למערכת הביוב (במובחן מקביעת כללים בדבר חישוב עלות אגרת הביוב בהתאם להוראת סעיף 101 לחוק תאגידי מים וביוב).

25. למעשה, הוראת סעיף 102(ב) לחוק תאגידי מים וביוב – מורה על היפוכו של דבר – כדלקמן:

⁴ כהגדרתה בחוק המים, תשי"ט-1959.

"התעריפים בעד שירותי המים ובעד שירותי הביוב ייקבעו בהתאם לעלות אספקת השירותים, בהתבסס על הכללים שנקבעו לפי סעיף 101(א); כל מחיר ישקף, ככל האפשר, את עלות השירות שלו הוא נקבע."

26. ראה בעניין זה גם את האמור בעמוד 11, סעיף 3.1 לדו"ח רשות המים "הדפורמה בתעריפי המים והביוב" מחודש ינואר 2010:

"סעיפים 101-103 לחוק [חוק תאגידי מים וביוב – הח"מ] קובעים את העקרונות לחישוב התעריפים.

העיקרון המרכזי שנקבע בחוק הוא כי התעריפים יקבעו בהתבסס על העלות הריאלית של שירותי המים והביוב המסופקים על ידי התאגיד, בהתבסס על עיקרון העלות המוכרת, לרבות שיעור תשואה נאות על ההון.

המשמעות היא שכל תעריף ישקף, ככל האפשר, את עלות השירות בגינו הוא נקבע."

העתק הדו"ח כאמור, רצ"ב ומסומן ג'.

27. פועל יוצא מהאמור, הפגיעה בקניינם של המבקשים על דרך הוראת סעיף 3(ג) לכללי תאגידי מים וביוב (המהווה "חקיקת משנה"), ללא כל הסמכה מפורשת בחוק תאגידי מים וביוב (המהווה "חקיקה ראשית"), עומדת בניגוד להוראת סעיף 8 לחוק יסוד כבוד אדם וחירותו.

"תכלית ראויה" / "במידה העולה על הנדרש"

28. מבלי לגרוע מהאמור לעיל, לא ייתכן כל חולק, כי אין בצידה של הוראת סעיף 3(ג) לכללי תאגידי מים וביוב כל "תכלית ראויה"; וכי הפגיעה בקניינם של המבקשים מכוחה הינה "במידה העולה על הנדרש" – שכן, המבקשים נדרשים לשאת בתשלום אגרה אשר אין כנגדה כל שירות!!!

29. הדבר משול לגביית תשלום בגין צריכת מים או חשמל – על אף שבפועל לא נצרכו מים או חשמל – ודומה שאין צורך להכביר מילים באשר לאבסורד ש"במנגנון" זה.

30. כמובן שהעשרת הקופה של המשיבות על ידי גביית אגרה שאין כנגדה כל שירות – אינה יכולה להיות תכלית ראויה, ובוודאי שהיא פוגעת בקניינם של המבקשים במידה העולה על הנדרש.

הוראת סעיף 3(ג) לכללי תאגידי מים וביוב יוצרת הפליה פסולה

31. על כל האמור יוסיפו ויטענו המבקשים, כי הוראת סעיף 3(ג) לכללי תאגידי מים וביוב – מפלה את תושבי הרשויות המקומיות אשר פעלו להקמת חברות למתן שירותי מים וביוב (כמתחייב על פי חוק תאגידי מים וביוב), לעומת תושבי הרשויות המקומיות אשר לא פעלו להקמת חברות כאמור – שכן האחרונים אינם נדרשים לשלם אגרת ביוב בגין מים המיועדים ל"השקאת גינות".

העתק חשבון מים לדוגמא של תושב פולני של עיריית רמת-גן, המעיד כאמור, רצ"ב ומסומן ד'.

32. כאמור לעיל, כעולה מאתר האינטרנט של רשות המים נכון להיום "הוקמו כ- 50 תאגידי מים וביוב עירוניים המשרתים כ- 6 מיליון אזרחים בכ-130 רשויות מקומיות (מתוך 184 רשויות המחויבות בתאגוד על פי חוק..."

במילים אחרות: נכון להיום כ- 6 מיליון אזרחים מופלים לרעה לעומת שאר אזרחי מדינת ישראל – ללא כל טעם נראה לעין.

33. המדובר בטעם נוסף המחייב את המסקנה, כי הפגיעה בקניינם של המבקשים מכוח הוראת סעיף 3(ג) לכללי תאגידי מים וביוב עומדת בניגוד להוראת סעיף 8 לחוק יסוד כבוד אדם וחירותו.

הקבוצה שייצוגה מתבקש

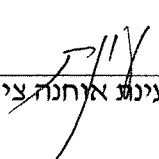
34. מוצע להגדיר את הקבוצה שייצוגה מתבקש, כדלקמן: כל "משקי הבית" בכל הרשויות המקומיות בהן המשיבות מספקות שירותי מים וביוב אשר החל מיום 01.01.10 נגבתה מהם "אגרת ביוב" ו/או תשלום על פי סעיף 3(ג) לכללי תאגידי מים וביוב, בגין מים אשר נצרכו על ידם לטובת "השקאת גינות".
35. בהסתמך על נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, להערכת המבקשים מספרם של חברי הקבוצה שייצוגה מתבקש, הינו – 314,900.
- העתק "לוח מספר 29.2" של השנתון הסטטיסטי לישראל 2010 של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, רצ"ב ומסומן ה'.

הסעד המבוקש

36. לפיכך, הסעד המבוקש עבור חברי הקבוצה שייצוגה מתבקש הינו השבה של סכומי הכסף אשר נגבו מהם על ידי המשיבות עבור "אגרת ביוב" בגין מים אשר נצרכו על ידם לטובת "השקאת גינות".
37. בהערכה גסה, המבקשים סבורים, כי שווי סכום תביעותיהם של חברי הקבוצה שייצוגה מתבקש הינו מיליוני ₪.
38. הסכום שנגבה ממני במהלך שנת 2010 עבור "אגרת ביוב" בגין מים אשר נצרכו על ידם לטובת "השקאת גינות" הינו כ- 80.4 ₪.

העתק תחשיב, והעתקי התשובונות הרלוונטיים, רצ"ב ומסומן ו'.

הנני מצהירה כי זהו שמי, זו חתימתי, וכל האמור לעיל הינו אמת.

עִינַת אוֹחַנָה צִימְבֵלֶר

אני הח"מ, תומר אלפונטה, עורך-דין, מ"ר 51670 מרחוב מנחם בגין 7 רמת-גן, מאשר בזה, כי היום 22.03.11, התייצבה בפני גברת עינת אוחנה צימבלר, הנושאת ת"ז מס' 032867632, המוכרת לי באופן אישי, ולאחר שהזהרתיה, כי עליה להצהיר את האמת, וכי תהיה צפויה לעונשים הקבועים בחוק אם לא תעשה כן, חתמה בפני על תצהירה הנ"ל.

תומר אלפונטה, עו"ד

מ.ר. 51670

רחוב מנחם בגין 7, רמת גן
תומר אלפונטה, עו"ד

הקבוצה שייצוגה מתבקש

34. מוצע להגדיר את הקבוצה שייצוגה מתבקש, כדלקמן: כל "משקי הבית" בכל הרשויות המקומיות בהן המשיבות מספקות שירותי מים וביוב אשר החל מיום 01.01.10 נגבתה מהם "אגרת ביוב" ו/או תשלום על פי סעיף 3(ג) לכללי תאגידי מים וביוב, בגין מים אשר נצרכו על ידם לטובת "השקאת גינות".
35. בהסתמך על נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, להערכת המבקשים מספרם של חברי הקבוצה שייצוגה מתבקש, הינו – 314,900.
- העתק "לוח מספר 29.2" של השנתון הסטטיסטי לישראל 2010 של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, רצ"ב ומסומן ה'.

הסעד המבוקש

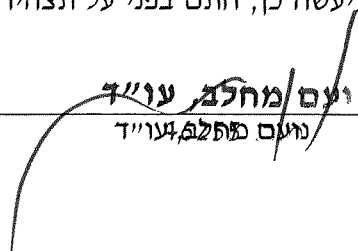
36. לפיכך, הסעד המבוקש עבור חברי הקבוצה שייצוגה מתבקש הינו השבה של סכומי הכסף אשר נגבו מהם על ידי המשיבות עבור "אגרת ביוב" בגין מים אשר נצרכו על ידם לטובת "השקאת גינות".
37. בהערכה גסה, המבקשים סבורים, כי שווי סכום תביעותיהם של חברי הקבוצה שייצוגה מתבקש הינו מיליוני ₪.
38. הסכום שנגבה ממני במהלך שנת 2010 עבור "אגרת ביוב" בגין מים אשר נצרכו על ידי לטובת "השקאת גינות", הינו כ- 21.5 ₪.

העתק תחשיב, והעתקי החשבונות הרלוונטיים, רצ"ב ומסומן ו'.

הנני מצהיר כי זהו שמי, זו חתימתי, וכל האמור לעיל הינו אמת.

איתמר פורת

אני הח"מ, נועם מחלב, עורך-דין, מ"ר 46255 מרחוב מנחם בגין 7 רמת-גן, מאשר בזה, כי היום 23.03.11, התייצב בפני מר איתמר פורת, נושא ת"ז מס' 038597605, המוכר לי באופן אישי, ולאחר שהזהרתיו, כי עליו להצהיר את האמת, וכי יהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא יעשה כן, חתם בפני על תצהירו הנ"ל.

נועם מחלב, עו"ד
נועם מחלב, עו"ד

- בעניין:
1. ערן אלפונטה, ת"ז 24571754
 2. איתמר פורת, ת"ז 038597605
 3. עינת אוחנה צימבלר, ת"ז 032867632
- ע"י ב"כ עוה"ד ניר מילשטיין ו/או נועם מחלב ו/או אחי
ממשרד שניצר, גוטליב, סאמט ושות', עו"ד
רחוב מנחם בגין 7 (בית "גיבור ספורטי"), רמת גן, מיקוד 52681
טל': 03-6113000; פקס': 03-6113001

התובעים;

- נ ג ד -

1. מי כרמל בע"מ, ח"פ 513531046
רחוב ביאליק 3 חיפה, ת"ד 4455, מיקוד 33112
2. מי אביבים 2010 בע"מ, ח"פ 514374099
רחוב פילון 5 תל אביב-יפו, מיקוד 64518
3. מי גבעתיים – מפעלי מים וביוב בע"מ, ח"פ 514417781
רחוב כורזין 1 גבעתיים, מיקוד 53583

הנתבעות;

סכום התביעה: 997.9
מהות התביעה: עשית עושר

כתב תביעה

בית המשפט הנכבד מתבקש בזאת לזמן את הנתבעות לדין ולחייבן לשלם לתובעים – כל אחת לפי חלקה – סך של 997.9 ₪ בצירוף ריבית והפרשי הצמדה בהתאם להוראות חוק פסיקת ריבית והצמדה, תשכ"א-1961 מהמועדים הרלוונטיים ועד מועד התשלום בפועל.

כמו כן, מתבקש כבוד בית המשפט להשית על הנתבעות את הוצאותיהם הריאליות של התובעים בגין התביעה דנן, לרבות את אגרת בית משפט אותה נדרשו התובעים לשלם ובנוסף את שכר טרחת עורכי דינם בצירוף מע"מ כדין – הכל בצירוף ריבית והפרשי הצמדה כדין ממועד הגשת תביעה זו ועד מועד התשלום בפועל.

פתח דבר

1. תביעה זו עניינה גביית כספים שערורייתית מהציבור הרחב בגין שירות שהוא אינו מקבל.
2. על פי הוראת סעיף 3(ג) לכללי תאגידי מים וביוב (חישוב עלות שירותי מים וביוב והקמת מערכת מים או ביוב), תשי"ע-2009 (להלן: "כללי תאגידי מים וביוב"), אשר נכנסו לתוקפם בחודש ינואר 2010, ובשונה מהמצב החקיקתי ששרר קודם להתקנתם – מים הנצרכים על ידי אזרחי ישראל לטובת "השקאת גינות" ומחלחלים לאדמה (ולא לביוב), חייבים ב"אגרת ביוב" (כמשמעותה בעבר בחוק הרשויות המקומיות (ביוב), תשכ"ב-1962) (להלן: "חוק הרשויות המקומיות").
3. למרבה האבסורד, חיוב היתר כאמור – של אגרה שאין בצידה כל שירות – "שמור" אך ורק לתושבים אשר למרבה צערם הוקם באזור מגוריהם תאגיד מים.
3. כפי שיפורט להלן בהרחבה, מדובר בהוראה שהינה, בין השאר, בלתי חוקתית העומדת בניגוד להוראות חוק יסוד כבוד אדם וחירותו, ובהתאם מתחייב להורות כי על הנתבעות להשיב לתובעים את "אגרת הביוב" שנגבתה מכוחה – כל זאת, בין היתר, נוכח כל אחד ואחד מהטעמים המפורטים דלקמן (ולא כל שכן נוכח משקלם המצטבר):

- 3.1. הן משום שהוראה זו הותקנה ללא הסמכה מפורשת בחוק תאגידי מים וביוב, תשס"א-2001 (להלן: "חוק תאגידי מים וביוב");
- 3.2. הן משום שאין בצד הוראה זו כל "תכלית ראויה";
- 3.3. הן ומשום שהיא פוגעת בקניינם של המבקשים "במידה העולה על הנדרש";
- 3.4. והן משום שהוראה זו יוצרת הפליה פסולה.

4. כמובן שהעשרת הקופה של המשיבות על ידי גביית אגרה שאין כנגדה כל שירות – אינה יכולה להוות תכלית ראויה, ובוודאי שהיא פוגעת בקניינם של המבקשים במידה העולה על הנדרש.
5. דברים אלו מתחייבים כשלעצמם ומקבלים משנה תוקף נוכח העלאת תעריפי המים אשר נכפתה לאחרונה על אזרחי מדינת ישראל, ואשר ממילא ייקרה בשיעורים של עשרות אחוזים את עלות הצריכה של מוצר בסיסי זה בלעדיו אין.

העתק פרק 7 ("תאגידי מים וביוב"), מתוך ה"דוח שנתי 2010" של מכון המחקר "ון ליר", בעניין זה, רצ"ב ומסומן א'.

זהות הצדדים

6. המבקש 1 הינו תושב חיפה.
7. המבקש 2 הינו תושב תל אביב-יפו.
8. המבקשת 3 הינה תושבת גבעתיים.
9. המשיבות הינן חברות בע"מ אשר הוקמו מכוח חוק תאגידי מים וביוב במטרה לספק שירותי מים וביוב ברשויות המקומיות המנויות בסעיפים 6-8 לעיל (בהתאמה).

הפן העובדתי

10. עד לאחרונה שירותי מים וביוב סופקו על ידי הרשויות המקומיות השונות בישראל – זאת מכוח חוק הרשויות המקומיות.
11. בשנת 2001 נכנס לתוקפו חוק תאגידי מים וביוב אשר חייב את כלל הרשויות המקומיות בישראל לפעול בתוך פרק זמן של 3 שנים להקמת חברות "למתן שירותי מים וביוב" (שם בסעיף 3).
12. כיום פעילות בישראל למעלה מ- 50 חברות המספקות שירותי מים וביוב לתושביהן של כ- 130 רשויות מקומיות.
13. הרשויות המקומיות אשר לא פעלו להקמת חברות למתן שירותי מים וביוב ממשיכות לספק לתושביהן שירותים אלו.¹
14. בעבר, עד סוף שנת 2009, בגין מים אשר נצרכו לטובת "השקאת גינות" – לא נגבתה (או שלא הייתה אמורה להיגבה) "אגרת ביוב".
15. מבחינה טכנית, מים שנצרכו כ"צריכת מים משותפת"² (כהגדרתה בכללי המים (תעריפי מים שמספקים ספקים מקומיים), תשנ"ד-1994) – היו פטורים מתשלום של "אגרת ביוב".

□

¹ המידע לקוח מאתר האינטרנט של רשות המים (www.water.gov.il) 'עד היום הוקמו כ- 50 תאגידי מים וביוב עירוניים המשרתים כ- 6 מליון אזרחים בכ-130 רשויות מקומיות (מתוך 184 רשויות המחויבות בתאגוד על פי חוק ...".

16. מבחינה נורמטיבית מתווה זה הוסדר, כדלקמן:

16.1. בהוראת סעיף 37 (א) לחוק הרשויות המקומיות, אשר בוטלה במסגרת תיקון משנת תשס"ט-2009, ואשר קבעה, כך:

"רשות מקומית, תטיל בחוק עזר, על המחזיקים בנכסים המחוברים לביוב אגרה לכיסוי הוצאות החזקת הביוב שלה³ (להלן: "אגרת ביוב"); ואם לא נקבע שיעורו של ההיטל, רשאית היא לכלול בהוצאות החזקה גם את ההוצאות להתקנת הביוב."

16.2. ובהוראות שונות בחוקי עזר שונים של רשויות מקומיות שונות – כגון הוראת סעיף 3 לחוק העזר לחיפה (אגרת ביוב), תשל"ו-1975, הקובעת, כך:

"על אף האמור בסעיף 2 לא תובא בחשבון בחישוב האגרה כמות מים שלא הוזרמה לרשת הביוב של העירייה והשתמשו בה להנחת דעתו של המהנדס לאחת המטרות האלה:

(1) השקאת גינות;

(2) צרכי תעשייה או מלאכה, אם מים אלה אינם מוזרמים למערכת ביוב ציבורית."

העתק חוק העזר כאמור, רצ"ב ומסומן ב'.

17. ההיגיון הטמון במתווה הנ"ל ברור – מים אשר נצרכים לטובת "השקאת גינות" אינם מוזרמים למערכת הביוב אלא מחלחלים לאדמה, לא ניתנים בגינם שירותי ביוב, וככאלו אין לגבות בגינם "אגרת ביוב".

18. כאמור לעיל, בחודש ינואר 2010 נכנסו לתוקפם כללי תאגידי מים וביוב – מכוחם, ובניגוד למצב החקיקתי ששרר בעבר, כיום גם מים אשר מיועדים ל"השקאת גינות", ואשר מטבע הדברים אינם מוזרמים למערכת הביוב אלא מחלחלים לאדמה, חייבים ב"אגרת ביוב".

19. גביית "אגרת ביוב" כאמור, היינו: גם ביחס למים אשר מיועדים ל"השקאת גינות", מתבצעת מכוח הוראת סעיף 3(ג) לכללי תאגידי מים וביוב (אשר נכנסו לתוקפם בחודש ינואר 2010), הקובעת, כך:

"חיוב בעד שירותי ביוב יהיה לפי כמות מים במטרים מעוקבים (מ"ק) שנצרכו בפועל, למעט מים לגינון ציבורי או למטרת חקלאות."

הפן המשפטי – גביית "אגרת ביוב" בגין מים ל"השקאת גינות" אינה חוקתית

כללי

20. הוראת סעיף 3 לחוק יסוד כבוד אדם וחירותו, קובעת, כך:

"3. שמירה על הקניין

אין פוגעים בקנינו של אדם."

² "הפרש הקריא של מד המים הראשי של הנכס, המותקן בגבול הנכס, ושל כלל הקריאים של מדי המים של כל יחידות הדיוור או צרכני המים בנכס, הכל בהתאם לענין, לרבות מים לחימום, מים חמים, מים לגינון נוי ומים לכל שימוש אחר בנכס."
³ אלא אם נאמר אחרת כל ההדגשות בבקשה זו הוספו – הח"מ.

21. והוראת סעיף 8 לחוק יסוד כבוד אדם וחירותו, קובעת, כך:

"8. פגיעה בזכויות [תיקון: תשנ"ד]

אין פוגעים בזכויות שלפי חוק-יסוד זה אלא בחוק ההולם את ערכיה של מדינת ישראל, שנועד לתכלית ראויה, ובמידה שאינה עולה על הנדרש או לפי חוק כאמור מכוח הסמכה מפורשת בו."

22. התובעים יטענו, כי הוראת סעיף 3(ג) לכללי תאגידי מים וביוב, הינה, בין השאר, הוראה בלתי חוקתית העומדת בניגוד להוראות חוק יסוד כבוד אדם וחירותו, ובהתאם מתחייב להורות כי על הנתבעות להשיב לתובעים את "אגרת הביוב" שנגבתה מכוחה – כל זאת, בין היתר, נוכח כל אחד ואחד מהטעמים המפורטים דלקמן (ולא כל שכן נוכח משקלם המצטבר):

22.1. הן משום שהוראה זו הותקנה ללא הסמכה מפורשת בחוק תאגידי מים וביוב;

22.2. הן משום שאין בצד הוראה זו כל "תכלית ראויה";

22.3. הן משום שהוראה זו פוגעת בקניינם של התובעים "במידה העולה על הנדרש";

22.4. והן משום שהוראה זו יוצרת הפליה פסולה.

הפגיעה בקניינם של המבקשים אינה מכוח הסמכה מפורשת בחוק תאגידי מים וביוב

23. עיון בחוק תאגידי מים וביוב מלמד, כי הוא אינו כולל כל הוראה המסמיכה את "מועצת הרשות"⁴ להתקין כללים בדבר גביית "אגרת ביוב" בגין מים המיועדים ל"השקאת גינות", אשר אינם מוזרמים למערכת הביוב (במובחן מקביעת כללים בדבר חישוב עלות אגרת הביוב בהתאם להוראת סעיף 101 לחוק תאגידי מים וביוב).

24. למעשה, הוראת סעיף 102(ב) לחוק תאגידי מים וביוב – מורה על היפוכו של דבר – כדלקמן:

"התעריפים בעד שירותי המים ובעד שירותי הביוב ייקבעו בהתאם לעלות אספקת השירותים, בהתבסס על הכללים שנקבעו לפי סעיף 101(א); כל מחיר ישקף, ככל האפשר, את עלות השירות שלו הוא נקבע."

25. ראה בעניין זה גם את האמור בעמוד 11, סעיף 3.1 לדו"ח רשות המים "הרפורמה בתעריפי המים והביוב" מחדש ינואר 2010:

"סעיפים 101-103 לחוק [חוק תאגידי מים וביוב – הח"מ] קובעים את העקרונות לחישוב התעריפים.

העיקרון המרכזי שנקבע בחוק הוא כי התעריפים יקבעו בהתבסס על העלות הריאלית של שירותי המים והביוב המסופקים על ידי התאגיד, בהתבסס על עיקרון העלות המוכרת, לרבות שיעור תשואה נאות על ההון.

המשמעות היא שכל תעריף ישקף, ככל האפשר, את עלות השירות בגינו הוא נקבע."

העתק הדו"ח כאמור, רצ"ב ומסומן ג'.

26. פועל יוצא מהאמור, הפגיעה בקניינם של התובעים על דרך הוראת סעיף 3(ג) לכללי תאגידי מים וביוב (המהווה "חקיקת משנה"), ללא כל הסמכה מפורשת בחוק תאגידי מים וביוב (המהווה "חקיקה ראשית"), עומדת בניגוד להוראת סעיף 8 לחוק יסוד כבוד אדם וחירותו.

⁴ כהגדרתה בחוק המים, תשי"ט-1959.

27. ראה למשל בעניין זה :

27.1. בג"ץ 3267/97, רובינשטיין נ' שר הבטחון, פ"ד נב(5) 481 (1998) :

"ה'כלל [ה]בסיסי של המשפט הציבורי בישראל קובע, כי מקום שפעולת שלטון מעוגנת בתקנה או בהוראת מינהל, מן הראוי הוא כי המדיניות הכללית ואמות-המידה העקרוניות המונחות ביסוד הפעולה יעוגנו בחקיקה ראשית שמכוחה הותקנה התקנה או נעשתה הוראת המינהל.

בלשון 'טכנית' יותר קובע הכלל הבסיסי, כי 'הסדרים ראשוניים' הקובעים את המדיניות הכללית ואת העקרונות המנחים - צריכים להיקבע בחוק של הכנסת ואילו התקנות או הוראות המינהל צריכות לקבוע אך 'הסדרים משניים'."

27.2. בג"ץ 5936/97, לם נ' מנכ"ל משרד החינוך והתרבות והספורט, פ"ד נג(4) 684, 673, 1999 :

"פגיעה בזכויות האדם, אפילו היא מקדמת את ערכיה של המדינה, אפילו היא לתכלית ראויה, ואפילו היא שלא מעבר למידה הדרושה - צריכה להיקבע בחוק הקובע את ההסדרים הראשוניים ואין להסתפק בהסמכתה הפורמאלית של הרשות המבצעת למעשי חקיקה."

"תכלית ראויה" / "במידה העולה על הנדרש"

28. מבלי לגרוע מהאמור לעיל, לא ייתכן כל חולק, כי אין בצידה של הוראת סעיף 3(ג) לכללי תאגידי מים וביוב כל 'תכלית ראויה'; וכי הפגיעה בקניינם של התובעים מכוחה הינה 'במידה העולה על הנדרש' - שכן, התובעים נדרשים לשאת בתשלום אגרה אשר אין כנגדה כל שירות !!!

29. הדבר משול לגביית תשלום בגין צריכת מים או חשמל - על אף שבפועל לא נצרכו מים או חשמל - ודומה שאין צורך להכביר מילים באשר לאבסורד ש"במנגנון" זה.

30. כמובן שהעשרת הקופה של הנתבעות על ידי גביית אגרה שאין כנגדה כל שירות - אינה יכולה להוות תכלית ראויה, ובוודאי שהיא פוגעת בקניינם של התובעים במידה העולה על הנדרש.

31. ראה למשל בעניין זה :

31.1. ת"מ 106/08, יהודה רסלר חברת עורכי דין נ' עיריית תל אביב-יפו ואח' (פורסם במאגר "נבו") (להלן: "עניין רסלר") - שם נדון מקרה בעל נסיבות דומות לאלה דנן :

"חוקיות התניית הפטור והתנייתו בהצהרה בכתב"

סעיף 10 לחוק העזר של העירייה קובע, בסיפא שלו, כך: "לענין זה 'מים לגינון נוי' כמשמעותם ועל-פי הכללים שנקבעו לגביהם בתקנות המים (תעריפים למים ברשויות המקומיות), תשנ"ד-1994 - בכמות שלא תעלה על המכסה המרבית המוקצבת למחזיק" (ההדגשה שלי - מ' א' ג').

הוראה זו מצמצמת את ההגדרה של "מים לגינון נוי", כך שרק המכסה המרבית המוקצבת למחזיק בכללי המים תחשב כ"מים לגינון נוי".

...

קריאה משותפת של סעיף 10 לחוק העזר של העירייה ושל סעיף 4 לכללי המים מעלה כי המצב המשפטי בנוגע לחיוב באגרת ביוב בעיר תל אביב הינו כדלקמן.

"מים לגינון נוי" פטורים מאגרת ביוב.

ואולם, "מים לגינון נוי" הם מים שכמותם מוגבלת במכסה.

מכסת המים לגינון נוי נקבעת על פי גודל הגינה המושקית בפועל, על פי דיווח בכתב של המחזיק בנכס.

כוונת חוק העזר של העירייה הייתה להתייחס לבתים או דירות בבעלות דייר שלהם צמודה גינה.

כאמור, במקרים אלו אין לעירייה כל דרך מעשית לדעת באיזו כמות מים השתמש הצרכן לצרכי גינון.

לפיכך, ככל שמדובר בבתים פרטיים יש הגיון בקביעת מכסה ובדרישה לדיווח של הצרכן.

ואכן, בעניינים אלו מפנה חוק העזר לכללי המים.

ואולם, יש להדגיש כי העובדה שהמנגנון שנקבע בחוק העזר של העירייה לקביעת היקף הפטור מאגרת ביוב קושר בין מכסת המים לגינון ונוי שנקבעה בכללי המים, אין משמעותה כי הזכאות לפטור מאגרת ביוב הינה פועל יוצא של הזכאות להקצבת מים לגינון.

כאמור, אגרת הביוב נועדה לכיסוי הוצאות הקשורות במערכת הביוב.

על כן, בגין מים שמחלחלים לאדמה ולא מוזרמים למערכת הביוב אין אסמכתא חוקית כמו גם הצדקה מעשית לגבותה.

...

בהקשר זה יוער כי לאחר הגשת התביעה, ביום 10.7.08, בוטלה הקצבת המים לגינון במסגרת כללי המים (תעריפים למים ברשויות המקומיות) (תיקון מס' 2), התשס"ח-2008 (ק"ת 6689, בעמ' 1119).

במצב דברים זה, על הרשות לקבוע מנגנון אחר למתן הפטור מאגרת ביוב ביחס למים המשמשים לגינון.

שהרי, גם ללא קשר לקיומה של מכסה, מים שבפועל משתמשים בהם לגינון אינם מוזרמים למערכת הביוב ואין סמכות חוקית לחייב בגינם באגרת ביוב.

אי קביעת מנגנון חלופי למתן הפטור מאגרת ביוב, משמעותו ביטול של הפטור מאגרת ביוב בגין מים שאינם מוזרמים למערכת הביוב.

ביטול גורף של הפטור אינו סביר לאור הרציונל שביסוד הגבייה של אגרת הביוב."

31.2. עע"ם 777/08, הממונה על יחידת הסמך לעובדים זרים במשרד התעשייה, המסחר והתעסוקה נ' לשכת המסחר תל-אביב, התאחדות תאגידי כוח אדם זר בענף הבניין (פורסם במאגר "נבו") :

"לגופם של דברים, אגרה היא תשלום המוטל על-ידי רשות ציבורית בכפייה, בעבור שירות ספציפי שהרשות מעניקה לאזרח.

השירות לא יינתן אם האזרח לא ישלם, אך האזרח יכול להימנע מתשלום אם יוותר על השירות (אהרון נמדר דיני מיסים 30 (1985)).

האגרה נבדלת ממס טהור בכך שהיא משתלמת כתשלום חובה בזיקה לשירות מסוים, ונבדלת ממחיר טהור בכך ששיעורה אינו מותנה בערך השירות שעבורו היא ניתנת (ע"א 474/89 קריב נ' רשות השידור, פ"ד מו(3) 374, 376 (1992)).

המערערים יצרו מצב שאינו מתקבל על הדעת, בו הם מאלצים את התאגידיים לשלם עבור שירות שאין כל סיכוי שיסופק להם, מצב שבית-המשפט קמא היטיב לתארו בפרק השלישי לפסק-דינו.

טענת המערערים, לפיה האגרה נגבית עבור הטיפול בבקשה, ולא עבור ההיענות אליה, גם היא לא תוכל להתקבל.

שהרי מספר הבקשות היה יורד פלאים לו היה מתאפשר לכל תאגיד להגיש בקשות בהתאם למספר העובדים אותם הוא מעוניין להעסיק, ובהתאם הייתה פוחתת עלות הטיפול בהן.

הוראת סעיף 3(ג) לכללי תאגידי מיס וביוב יוצרת הפליה פסולה

32. על כל האמור יוסיפו ויטענו התובעים, כי הוראת סעיף 3(ג) לכללי תאגידי מיס וביוב – מפלה את תושבי הרשויות המקומיות אשר פעלו להקמת חברות למתן שירותי מיס וביוב (כמתחייב על פי חוק תאגידי מיס וביוב), לעומת תושבי הרשויות המקומיות אשר לא פעלו להקמת חברות כאמור – שכן האחרונים אינם נדרשים לשלם "אגרת ביוב" בגין מיס המיועדים ל"השקאת גינות".

העתק חשבון מיס לדוגמא של תושב פולני של עיריית רמת-גן, המעיד כאמור, רצ"ב ומסומן ד'.

33. כאמור לעיל, כעולה מאתר האינטרנט של רשות המיס נכון להיום "הוקמו כ- 50 תאגידי מיס וביוב עירוניים המשרתים כ- 6 מליון אזרחים בכ- 130 רשויות מקומיות (מתוך 184 רשויות המחויבות בתאגוד על פי חוק...".

במילים אחרות: נכון להיום כ- 6 מליון אזרחים מופלים לרעה לעומת שאר אזרחי מדינת ישראל – ללא כל טעם נראה לעין.

34. המדובר בטעם נוסף המחייב את המסקנה, כי הפגיעה בקניינם של התובעים מכוח הוראת סעיף 3(ג) לכללי תאגידי מיס וביוב עומדת בניגוד להוראת סעיף 8 לחוק יסוד כבוד אדם וחירותו. ראה למשל בעניין זה:

34.1. בג"ץ 4906/98, עמותת "עם חופשי" ואח' נ' משרד הבינוי והשיכון, פ"ד נד (2) 503, 518:

"ניתן, אפוא, לקבוע, כי גם בקשר להיקף הבניה בשיטת "מחיר למשתכן", ניתנה העדפה לעידוד הבניה ורכישת הדירות באלעד, אשר לא ניתנה בישובים אחרים המצויים באותו אזור, מבלי שניתנה הנמקה משכנעת למתן העדפה זו.

לסיכום, הוברר כי זכאי משרד הבינוי והשיכון הרוכשים דירות באלעד, נהנים "מהלוואת מקום" בשיעור ובתנאים

שאינם ניתנים לרוכשי דירות אחרים באזור גיאוגרפי בו מצויה אלעד – מרכז הארץ.

הטבות אלה, הניתנות רק לזכאים הרוכשים דירות באלעד ואינן ניתנות לזכאים אחרים הרוכשים דירות על-פי פרוגרמות הבנייה של משרד הבינוי והשיכון במרכז הארץ, הן הטבות המבוססות על העדפה פסולה הפוגעת בשוויון."

34.2. בג"ץ 678/88, כפר ורדים נ' שר האוצר ואח', פ"ד מג (2) 510, 501.

"...על פי אותם נתונים עובדתיים שהיו ביסוד ההחלטה על כך ועל פי אותם קריטריונים, גם כפר ורדים זכאי להכרה.

אם לא ייעשה כן, יימצאו תושבי כפר ורדים מופלים לרעה ביחס לתושבי מעונה, וזאת ללא כל הצדקה או הסבר ענייניים סבירים.

באמצע את הקריטריונים של צה"ל לקביעת יישובי 'קו קדמי' שייכללו בתוספת לתקנות מס-הכנסה, הפך המשיב את אלה לקריטריונים הנראים לו סבירים וראויים, משמץ, שקריטריונים אלה, כפי שהופעלו לגבי מעונה, ראוי להפעילם גם לגבי כפר ורדים – אין מקום שלא להפעילם כך."

הסעד המבוקש

35. סעיף 1 לחוק עשיית עושר ולא במשפט, תשל"ט-1979, קובע, כדלקמן:

"(א) מי שקיבל שלא על פי זכות שבדין נכס, שירות או טובת הנאה אחרת (להלן - הזוכה) שבאו לו מאדם אחר (להלן - המזכה), חייב להשיב למזכה את הזכיה, ואם השבה בעין בלתי אפשרית או בלתי סבירה - לשלם לו את שוויה.

(ב) אחת היא אם באה הזכיה מפעולת הזוכה, מפעולת המזכה או בדרך אחרת."

36. כידוע, חובת ההשבה חלה גם ביחס לרשות ציבורית (ראה למשל בעניין זה: ע"א 7664/00, רובינשטיין נ' עיריית חולון, פ"ד נו(4) 117, 132).

37. לפיכך, הסעד המבוקש עבור התובעים הינו השבה של סכומי הכסף אשר נגבו מהם על ידי המשיבות עבור "אגרת ביוב" בגין מים אשר נצרכו על ידם לטובת "השקאת גינות".

38. להלן פירוט הסכומים שנגבו מהתובעים במהלך שנת 2010 עבור "אגרת ביוב" בגין מים אשר נצרכו על ידם לטובת "השקאת גינות":

38.1. התובע 1 – סך של כ- 896 ₪.

38.2. התובע 2 – סך של כ- 21.5 ₪.

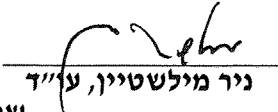
38.3. התובעת 3 – סך של כ- 80.4 ₪.

העתק תחשיב, והעתקי החשבונות הרלוונטיים, רצ"ב ומסומן ה'.

סוף דבר

39. לכבוד בית המשפט סמכות עניינית ומקומית לדון בתביעה זו.
40. נוכח כל טעמי תביעה זו, לא כל שכן נוכח משקלם המצטבר, כבוד בית המשפט מתבקש להורות כמפורט ברישא לה.

נועם מחלב, עו"ד

ניר מילשטיין, עו"ד
שניצר, גוטליב, סאמט, עו"ד
ב"כ התובעים

רמת-גן, ה- בחודש מרץ 2011.